Vrijdag, 12 November 1852. No. 9[illegible]

GRONINGER COURANT.

ALGEMEEN DAGBLAD voor de Stad en Provincie Groningen.

Bij deze Courant behoort een Bijvoegsel.

AANBESTEDING.

[Z]ATURDAG den 13den November 1852, des middags te 12 [uur], in een der Vertrekken van het Provinciehuis te *Groningen*, zal [door den] STAATSRAAD, COMMISSARIS des KONINGS in de [provinci]e *Groningen*, of, bij deszelfs afwezigheid, door een der [leden] van de GEDEPUTEERDE STATEN, in het bijzijn van [den H]OOFD-INGENIEUR van den WATERSTAAT in het 1ste [distr]ict onder nadere goedkeuring worden aanbesteed:

[Het ve]rnieuwen van den ringmuur, behoorende bij het Rijksge[bouw, b]ewoond door den Heer Staatsraad, Commissaris des Ko[nings in d]e Groningen, dienende voor een gedeelte tot scheiding tus[schen de] tuinen behoorende bij gemeld gebouw, en die van het [aan]den belendende perceel.

[De] Aanbesteding zal geschieden bij enkele inschrijving.

[Het] Bestek, waarnaar bovengemelde Aanbesteding zal plaats heb[ben, z]al ter lezing liggen in het Provinciehuis te *Groningen*.

[Nader]e informatiën en aanwijzing in loco kunnen worden aange[vraagd] bij den Hoofd-Ingenieur van den Waterstaat te *Groningen*.

[GRONI]NGEN, 8 November 1852.

De Staatsraad, Commissaris des Konings voornd.:
VAN LIMBURG STIRUM.

[BURGE]MEESTER en WETHOUDERS der Gemeente [Groni]ngen achten zich verpligt, bij deze ter kennis van de [Ingeze]tenen dezer Gemeente te brengen, dat, volgens het [rapport] van de GENEESKUNDIGE COMMISSIËN, zoo [hier a]ls elders, het zoogenaamd **GOUD** op het **ST. NI[K]OLAASGOED** niet anders is dan **KOPER**, en [dus] hoogst nadeelig voor de gezondheid.

Zij vertrouwen, dat deze kennisgeving voldoende zal zijn, [om] de vervaardigers en verkoopers van ST. NIKOLAAS[GO]ED van het BEPLAKKEN van hetzelve met zoogenaamd [GO]UD te doen afzien, en althans om de Ingezetenen [van] het koopen van het daarmede versierd ST. NIKOLAAS[GO]ED terug te houden.

[Ten] overvloede waarschuwen zij de eerstbedoelden ten [stren]gsten tegen het verkoopen van met zoogenaamd GOUD [beplakt] ST. NIKOLAASGOED, om dat dit zou kunnen [geacht] worden te vallen in de termen der wet van den [..] Mei 1829 (*Staatsblad* no. 35), *strekkende om de ver[hinde]ring van vergiftige of andere schadelijke zelfstandigheden [in spijz]en en drinkwaren tegen te gaan*, aan welker bepalingen [de] Ingezetenen zijn herinnerd bij notificatie van den 30sten [Se]ptember 1852.

GRONINGEN, 8 November 1852.

Burgemeester en Wethouders: J. SLOT.
De Secretaris: HORA SICCAMA.

NOTIFICATIE.

BURGEMEESTER en WETHOUDERS van de Gemeente [Gr]oningen maken bekend, dat de Voorzitter en Stemmopnemers [va]n de KIESVERGADERING voor de benoeming van vier [L]EDEN der KAMER van KOOPHANDEL en FABRIJ[K]EN te *Groningen*, ter aanvulling der plaatsen van de vier [L]eden, de Heeren J. G. HOLTHUIS, C. M. NAP, H. [B.] ONNES en H. A. WIJNNE, die met het einde van [di]t jaar aan de beurt van aftreding zijn, aan deze verga[de]ring hebben ingezonden de **PROCESSEN-VER[B]AAL** wegens de INLEVERING en OPENING, op den [..]en dezer, van de STEMBRIEFJES voor die benoe[ming,] dat uit het PROCES-VERBAAL van STEMOPNE[M]ING, onder anderen blijkt: dat twee Stembriefjes van [on]waarde zijn verklaard en de overige ingeleverde Stem[br]iefjes, ten getale van 73, geldig zijn bevonden; dat alzoo [de] volstrekte meerderheid was 37; dat bij die stemming de [v]olstrekte meerderheid hebben verkregen de navolgende vier [pe]rsonen, te weten: de Heeren

H. B. ONNES	met 71	stemmen.
Mr. **C. M. NAP**	„ 67	„
J. G. HOLTHUIS	„ 64	„
H. A. WIJNNE	„ 55	„

Terwijl de overige stemmen op verschillende personen [w]aren uitgebragt; dat diensvolgens de bovengenoemden als [L]EDEN van de KAMER van KOOPHANDEL en FABRIJ[K]EN te *Groningen* zijn **HERKOZEN**, — en, einde[lij]k, dat de bovengemelde PROCESSEN-VERBAAL ter [SE]CRETARIJ dezer GEMEENTE voor een ieder ter inzage [zij]n nedergelegd.

Gedaan in het RAADHUIS te *Groningen*, den 11den [N]ovember 1852.

Burgemeester en Wethouders: J. SLOT.
De Secretaris: HORA SICCAMA.

De **WETHOUDER, AMBTENAAR** van den **[B]URGERLIJKEN STAND** der Gemeente *Gronin[ge]n*, en als zoodanig belast met het BIJHOUDEN der **[B]EVOLKINGS-REGISTERS**, — in aanmerking ne[m]ende dat vele Ingezetenen niet genoegzaam bekend schij[ne]n te zijn met de VERORDENINGEN daaromtrent, dat [he]t niet nakomen van die Verordeningen aanleiding geeft [to]t verwarring en voor de nalatigen onaangename en scha[de]lijke gevolgen na zich sleept, —

Herinnert bij deze allen, die daarbij belang kunnen heb[b]en, aan de BEPALINGEN van het BESLUIT van den [R]AAD dezer GEMEENTE van den 25sten Januarij 1851, [g]epubliceerd door Burgemeester en Wethouders op den 6den [F]ebruarij 1851, luidende als volgt:

Art. 1. Ieder die in de Gemeente *Groningen* werkelijk, [al] is het ook slechts tijdelijk, komt wonen, hetzij om daar zijn hoofdverblijf te vestigen, hetzij niet, is ver[pl]igt zich binnen veertien dagen na zijne aankomst te ver[vo]egen bij het Stedelijk Bestuur, ten einde de voor het [ho]uden van het Bevolkings-register vereischte inlichtingen [te] leveren en de in artikel 76 van het Burgerlijk Wet[bo]ek vermelde verklaring te kunnen doen.

Art. 2. Ieder in artikel 1 bedoeld persoon zal daaren[b]oven binnen de veertien dagen na zijne aankomst, bij [he]t Stedelijk Bestuur moeten overleggen, indien hij een [In]gezeten van dit Rijk is, een Getuigschrift, ingerigt over[ee]nkomstig het model, vermeld in art. 4 van het Konink[lij]k Besluit van den 22sten December 1849 (*Staatsblad* no. [..]), door het Gemeentebestuur der laatste woonplaats afge[ge]ven, en indien hij een Vreemdeling is, zijnen reis- en [ve]rblijfpas.

Art. 3. Ieder die binnen de Gemeente *Groningen* van [w]oning verandert, zal binnen de acht dagen daarvan aan[gi]fte moeten doen bij het Stedelijk Bestuur.

Ieder die de Gemeente *Groningen* met der woon ver[la]at, zal daarvan vooraf bij het Stedelijk Bestuur aangifte [m]oeten doen.

Art. 4. Het is niet noodig dat de verpligte opgaven in [de] vorige Artikelen vermeld, door ieder persoonlijk gedaan [w]orden, tenzij het Stedelijk Bestuur zulks vordert.

Voor Minderjarigen, Krankzinnigen, onder curatele ge[ste]lden zullen de opgaven gedaan moeten worden door Ou[de]rs, Voogden of Curatoren; zoo die evenwel òf er niet [zij]n, òf buiten deze Gemeente hun verblijf hebben, zal het hoofd des Huizes, waarin genoemde personen hunne woning of intrek hebben, de aangifte moeten doen.

Art. 5. Bestuurders van Gestichten, met het dagelijksch beheer belast, zullen de opgaven moeten doen voor de personen in de Gestichten, onder hun bestuur staande, opgenomen.

Art. 6. Aan ieder die ten dezen aan zijne verpligting heeft voldaan, zal, indien zulks verlangd wordt, door het Stedelijk Bestuur een blijk daarvan kosteloos worden gegeven.

Art. 7. Ieder in de opgemelde Artikelen genoemd verantwoordelijk Persoon, die aan eene der verpligtingen aldaar omschreven, niet heeft voldaan, zal gestraft worden met eene **boete van ten hoogste zeven Gulden** en, bij onvermogen, **met eene gevangenis uiterlijk van drie dagen.** In geval van toepassing van de gevangenisstraf, zal opvolgende betaling van BOETE en KOSTEN van alle verdere Gevangenzetting bevrijden.

Art. 8. Onverminderd de bepaling van art. 7, zal *ten koste van dezulken, die verzuimd hebben een getuigschrift in art. 2 bedoeld, mede te nemen en in te leveren*, uit de Gemeente, die zij verlaten hebben, een zoodanig worden ontboden.

Geschiedende deze herinnering opdat een ieder die zulks mogt aangaan, zich voor onaangenaamheden en schade kunnen hoeden, door **in tijds de vereischte Opgaven** te doen aan het BUREAU van het BEVOLKINGS-REGISTER op het STADSHUIS, daartoe geopend ALLE WERKDAGEN, van des voormiddags **elf** tot des namiddags **een** uur.

De Wethouder, Ambtenaar van den Burgerlijken Stand voornoemd:
W. DE SITTER.

RAADSVERGADERING.

Zaturdag den 13den November 1852, des voormiddags te 11 uur.

INGEZONDEN STUKKEN.

De waterafvoer in dit gewest in verband beschouwd met de verbetering der scheepvaart-kanalen.

Hetgeen onze belangstelling in de uitvoering der werken, zoo als die door U. Exc. wordt voorgedragen, zoo zeer verhoogt, is de overtuiging, dat de door ons verwachte gunstige gevolgen zich niet zullen bepalen tot die voor handel, scheepvaart en scheepsbouw en eene weldadige terugwerking op den landbouw, maar dat door de daarstelling dezer werken voor dezen aanzienlijken tak van volksbestaan in dit gewest het vooruitzigt wordt geopend op eene algemeene verbetering in de afwatering, waaraan in alle deelen der provincie eene zoo dringende behoefte bestaat. (Missive van de Staten der prov. Groningen aan Z. Exc. den Minister v. binnenl. zaken, van den 17den Aug. 1852, bl. 12.)

Het plan door den Minister van binnenl. zaken geopperd, om de kanalen in deze provincie te verbeteren en uit te breiden, heeft én bij de Staten én bij de ingezetenen algemeene belangstelling verwekt. Die het wel meent met het gewest zijner inwoning, zal de verwezenlijking van dit plan vurig te gemoet zien en niets liever wenschen, dan dat door de uitbreiding der middelen van gemeenschap de handel en scheepvaart tot eenen nog ongekenden bloei mogen geraken.

Hoewel het nu bekrompen zoude zijn, te beweren, dat alleen bovenstaande en de daarmede onmiddellijk in verband staande takken van nijverheid door die verbetering der kanalen zouden gebaat worden, en wij gaarne erkennen, dat dit op alle bedrijven, onder anderen op het landbouwbedrijf en de waarde der gronden, gunstig moet terugwerken, zoo zoude het echter even eenzijdig zijn, wanneer men alleen op handel en scheepvaart zijne aandacht vestigde en bij deze gelegenheid de belangen van den landbouw uit het oog verloor.

Heeft toch de scheepvaart behoefte aan *meer* water in de kanalen, de landbouw heeft sedert jaren water *te veel* en wordt daardoor in zijnen verderen vooruitgang belemmerd. Dagelijks hoort men thans, nu wij sedert eenigen tijd eene zoo natte weersgesteldheid hebben gehad, klagten over den last en de schade door het water veroorzaakt.

Een ieder, die met de zaak bekend is, weet, dat bijna overal in dit gewest de waterstand te hoog is, het water moeijelijk kan worden afgevoerd. Het groot getal watermolens, dat in de zijlvestenijen verrijst, kan hiervan ten bewijze strekken. In het zijlvest der drie Delfzijlen b. v. zal dit getal wel tot honderd gestegen zijn. Indien men nu in aanmerking neemt, dat de kosten van zoodanigen molen met de daarbij behoorende dijken op *f* 2500 tot *f* 3000 te staan komen, dan mag men uit de vorming van zoo vele polders gerust het besluit trekken, dat de uitwateringsmiddelen geheel en al ongenoegzaam zijn. Door het verbeteren nu van den waterafvoer zouden vele der bestaande molens en dus ook de kosten van onderhoud en vernieuwing waarschijnlijk kunnen vervallen en zouden de nog niet tot polders vereenigde landen daartoe niet behoeven over te gaan iets, waartoe zij nu langzamerhand, het een na het ander, genoodzaakt worden. Immers wordt door het vormen van polders de waterstand in de afvoerkanalen hooger en worden ten gevolge daarvan de hooger gelegene landen genoodzaakt om, willen deze van het water bevrijd worden, zich tot een' polder te vereenigen.

Nog treuriger voorbeeld leveren de landen op, die hun water ten slotte in het Reitdiep ontlasten. Het Reitdiep, vroeger alleen de uitloop van het Drentsche en Horensche Diep, neemt sedert twee eeuwen ook het water op, dat uit de stadsveenen, die thans ter lengte van 14 uren doorsneden zijn, toevloeit. Daar nu de gelegenheid tot afvoer dezelfde is gebleven, zoo is het natuurlijk, dat de landen aan het Horensche en Winschoter Diep gelegen veel meer last van het water hebben, dan zulks vroeger het geval was. Indien men dan ook den waterstand van het Winschoterdiep met dien van het Damsterdiep vergelijkt, zoo als men dit in de stad Groningen doen kan, dan ontwaart men dat het gemiddeld peil van het eerste veel hooger is, dan dat van het laatste, en kan men hieruit besluiten, dat de landen welke daarop moeten uitwateren nog in ellendiger toestand geplaatst zijn, dan die welke in het Damsterdiep hunne uitwatering vinden. De reden van dien hoogeren waterstand zal wel daarin te zoeken zijn, dat het water in de stad Groningen door de schepen, bogen en de beide sluizen wordt teruggehouden en bovenal, dat de afsluiting van het Reitdiep nog niet tot stand is gekomen. Sedert eene reeks van jaren heeft men dit onderwerp, dat ook voor het gedeelte der Ommelanden, 't welk in het Reitdiep uitwatert, van zoo veel gewigt is, besproken, overwogen en behandeld, maar nog altijd stroomt het water langzaam en flaauw door de stad en neemt het Reitdiep het zeewater in zich op.

Hoe vurig men dan ook moge wenschen, dat de middelen van gemeenschap verbeterd worden, zoo zoude het echter onvergeeflijk zijn, indien men bij deze gelegenheid de onmiddellijke belangen van den landbouw uit het oog verloor. Dit klimt nog te meer, indien men in aanmerking neemt, dat de kosten, voor zoo verre die door de provincie bestreden moeten worden, ten slotte waarschijnlijk uit opcenten op de grondbelasting gevonden dienen te worden, waarin de eigenaren der ongebouwde eigendommen voor het grootste gedeelte moeten dragen.

Zal dus de verbetering in de kanalen tot stand komen, dan dient daarmede de verbetering in den waterafvoer verbonden te worden en zoo wel het een als het ander als onderwerpen van gelijk belang beschouwd en behandeld te worden.

Hoewel de Staten nu, blijkens de uit de missive aan den Minister van binnenlandsche zaken aangehaalde woorden, die afwatering niet uit het oog hebben verloren, zoo komt echter in de missive van dezen Staatsambtenaar aan de Staten te dezer zake niets voor, en kwam daardoor de vrees bij ons op, dat men zich bij het ontwerpen der plannen hoofdzakelijk zoude bepalen tot de belangen van scheepvaart en handel en die van den landbouw op den achtergrond zouden worden geschoven.

In dezen stand der zaak scheen het ons van belang de aandacht van het algemeen op dit punt te vestigen en de vraag te opperen, of het niet dienstig zoude zijn, door middel van adressen of op eene andere wijze bij Z. E. den Minister van binnenlandsche zaken daarop aan te dringen, dat bij de te maken ontwerpen met gelijke zorg mogt worden gelet én op verbetering der middelen van gemeenschap én op de verbetering van de afwatering in dit gewest. Wij onderwerpen deze vraag aan de overweging van het belangstellend publiek.

1 November 1852. R.

Aangezien van wege 't bedanken van den heer KONING te Wedde, eene vacature is ontstaan in de Prov. Staten, zoo is het billijk dat daarin worde voorzien door iemand uit het kwartier Westerwolde, opdat zooveel mogelijk elke landstreek der provincie worde vertegenwoordigd; daarom zoude het niet ondienstig wezen; dat de daartoe bevoegde personen in deze courant werden opgegeven, opdat de kiezers daarvan nota konden nemen.

Een kiezer in het Oldambt.

Letternieuws.

Een woord ter aanbeveling eener hoogst nuttige onderneming.

Er is voor eenigen tijd een prospectus rondgezonden van eene groote *Christelijke Zendingskaart*, ten gebruike bij zendingsbidstonden (althans in kleine steden en dorpen), in catechisatiën en scholen, vervaardigd door J. A. GROEN, A.JZN., te Leiden, uit te geven bij J. H. ZITMAN, te Leiden, in acht bladen, extra groot formaat, zoodat ieder halfrond in diameter 1.08 Ned. el binnenrands zal zijn, voor den prijs van *f* 6,50 met eene *Handleiding*.

Lang heeft men naar *zulk* eene kaart verlangd, maar nu ze gereed is, en door den directeur van het Zendelinghuis, den heer H. HIEBRINK, en den onderwijzer en voortreffelijken kaartenteekenaar NEURDENBURG is nagezien en verbeterd, en ten zeerste wordt aanbevolen, nu zal zij misschien niet kunnen verschijnen — uit gebrek aan deelneming. Uit de provincie Groningen zijn maar vier inteekenaren bekend!

Kunnen vele partikulieren en predikanten uit eigene middelen deze schoone kaart niet aankoopen, er is toch op zeer vele plaatsen wel gelegenheid, uit de kerkekas of andere fondsen of op gemeenschappelijke rekening van eenigen haar te bestellen.

Men doe dit en haaste er zich mede, opdat de verlangde kaart niet achterblijve!

Uit de Kinderwereld. Eerste Stukje. Te Koevorden, bij VAN DER SCHEER, 1850. 64 bl.

Voor ongeveer twee jaren kwam in het naburige Drenthe dit lieve boeksken te voorschijn, maar het maakte minder fortuin, dan 't wel verdiende, even alsof het in den titel zijne ongunstige toekomst op 't voorhoofd droeg. *Uit* de kinderwereld heet het, en *in* de kinderwereld is 't niet, ten minste niet genoeg gekomen, zoo als wij ook daaruit opmaken, omdat er nooit een tweede stukje verschenen is. En toch is dat jammer, zoo niet om het tweede, dan toch om 't eerste stukje, dat wij, om het zijn bestemming beter te doen bereiken, in school en in huis ook in deze provincie meer bekend te maken, met een paar regelen wenschen aan te bevelen. Wij doen dit in volle mate en met zuivere conscientie, daar het boeksken, bij den overgrooten stortvloed der kinderwerkjeslitteratuur, voor schoolgebruik waarlijk onderscheiding verdient en een geoefende hand en een gevoelig hart verraadt. Het geeft van beide proza en poëzij, het eene over 't geheel niet minder goed dan 't andere, al moeten wij ook ronduit bekennen, dat de versjes voor die van GOEVERNEUR onderdoen, schoon het er aan geen keurige stukjes ontbreekt. Ten bewijze strekke op bl. 22:

HET DOODE MUISJE.

Laatst was er eens een klein muisje gestorven.
't Had zich aan suiker het maagje bedorven.
't Lag daar zoo dood — en zoo koud — en zoo bleek —
Schreijen moest ieder, — zoo naar als het leek.

Doodgravers kwamen om 't lijk te begraven,
Diep in de rouw en zoo deftig als raven.
Krekels, ook spiernaakt gestoken in 't zwart,
Zongen een lied, waar men aaklig van werd.

Hadt gij, o muisjen, uw maag niet bedorven,
Och, gij waart dan niet zoo jong nog gestorven,
Daarom dus willen wij nimmer vergeten
Matig te wezen bij drinken en eten.

Zoo wij ruimte genoeg beschikbaar hadden, wij zouden uit het proza „de geschiedenis van een roodborstje" ten slotte laten volgen. Nu moeten wij echter punctum zetten.

De Almanak voor Landbouwers en Veehouders,

voor het jaar 1853, te *Leeuwarden*, bij W. EEKHOFF, is reeds in 't licht, en de inhoud van dezen *zevenden jaargang* beantwoordt wederom aan den titel, als *bevattende vele nuttige zaken, om van den landbouw en de veeteelt de meeste voordeelen te trekken.*

Vele ware vrienden van den landbouw hebben zich beijverd, om mededeelingen voor dezen jaargang te leveren, mededeelingen, die niet alleen lezenswaardig zijn, maar ook door toepassing menig praktisch nut zullen opleveren.

Een aantal van 44 stukjes van verschillenden inhoud kunnen zeker aan menigen lezer aangename en nuttige stof leveren, voor den geringen prijs van 30 ct., waarom wij wenschen, dat vele landbouwers en landbewoners zich dezen almanak aanschaffen, om ook daardoor hunne huisgenooten in de gelegenheid te stellen, anders verloren oogenblikken tot iets nuttigs te besteden.

R.

NIEUWSTIJDINGEN.

AMERIKA.

De minister van buitenl. zaken, *Daniel Webster*, die blijkens den laatstvorigen Amerik. post hoogst gevaarlijk ziek lag, was in den vroegen ochtend van den 24sten Oct., ten gevolge van eene uitstorting van bloed uit de maag en ingewanden, op zijn landgoed Marshfield, nabij Boston, in Massachusets overleden. Hij had den ouderdom van bijna 71 jaren bereikt, zijnde geboren op den 18den Januarij 1782, te Salisbury, in New-Hampshire. Zoodra deze droeve mare bekend was geworden, werden in alle steden de publieke gebouwen en vele particuliere huizen gesloten en met rouwkleeden behangen, alle dagbladen met rouwranden uitgegeven, minuut-schoten gelost, kortom alle mogelijke blijken gegeven van de achting, welke hem door het gansche staten-verbond werd toege-

dragen. Als zijn opvolger werd de heer *Crittenden* genoemd. De keuze van den nieuwen president der Ver. Staten was op den 2den Nov. bepaald; men geloofde algemeen, dat de generaal *Pierce*, de candidaat der voorstanders van den vrijen handel en der democraten, tot die hooge betrekking zoude worden verkozen.

ITALIË.

Volgens de laatste berigten uit Rome, was de Fransche bezetting dier stad zeer onverwachts door andere troepen vervangen. Men had tot dusver niet vernomen, dat deze maatregel eene staatkundige reden had.

Men hoorde weder meer dan vroeger spreken van rooverijen ten platten lande in den omtrek van Rome.

— Te Ancona zijn den 25sten Oct. 9 personen doodgeschoten, die ten tijde der republiek tot het bloed-verbond behoorden. Met cigaren in den mond en spottende gingen zij den dood te gemoet. De Oostenrijksche soldaten schoten zoo slecht, dat twee der veroordeelden niet getroffen waren, en door de reserve werden gedood.

— In Lombardije hebben vele arrestatiën plaats, waarbij grondeigenaren, geneesheeren en regtsgeleerden. Gedurende het verblijf van den Keizer in het kamp van Pordenone, vonden de gensdarmes in twee kerken dier stad, onder de boogaltaren, wapenen verborgen, 't welk de arrestatie der pastoors en kerkdienaren ten gevolge had.

In Como zijn ook eenige personen gearresteerd, waarbij een ingenieur, een apotheker en eene dame; anderen, die in het staatkundig komplot gewikkeld waren, zijn ontvlugt. De geneesheer dr. *Rosetti* te Milaan, dien men arresteerde, deed eene poging, zich door middel van een lancet om 't leven te brengen, doch hij werd hierin verhinderd.

Te Verona, Venetië en te Brescia hebben ook arrestatiën plaats gehad.

— De ministeriële crisis is te Turijn gelukkig voorbij. Graaf *Cavour* heeft zijn ministerie te zaâm gesteld. Hij zelf heeft met het voorzitterschap de portefeuille van financiën; generaal *Dabormida* is belast met buitenl. zaken, graaf *Ponza di San-Martino* met binnenl. zaken, generaal *Lamarmora* met oorlog, *Paleoccapa* met openbare werken, en *Boncompagni* met justitie en openbaar onderwijs. — Het nieuwe kabinet zal het voetspoor volgen van 't kabinet *Azeglio*, maar met krachtiger band; men rekent zelfs op de ondersteuning van de afgetreden ministers.

DUITSCHLAND.

Het bevestigt zich thans, dat de graaf *v. Thun* benoemd is tot Oostenrijksch gezant bij het Berlijnsche hof. Zijn opvolger als president der Bondsvergadering is nog niet benoemd.

— Men verneemt, dat de ontwerpen stoomvaartgemeenschap tusschen Engeland, Zweden en Rusland, door middel van het Gotha-kanaal, weldra tot stand gebragt zal worden. De actiën, ten behoeve dezer onderneming uitgegeven, zijn te Petersburg zeer gezocht.

— Men verzekert, dat Engeland voornemens is, den Duitschen handel op zijn zwakste punt aan te tasten, namelijk over Holland, dat men als het meest gepaste kanaal beschouwd, om, bijzonder Zuid-Duitschland, met Engelsche en andere Overzeesche artikelen te overstroomen.

— In Baden-Baden is het badsaizoen sedert den 1sten dezer geëindigd; de badplaats werd nog nooit zoo druk bezocht, als gedurende dit jaar. Het aantal vreemdelingen bedroeg ruim 38,000, zijnde nagenoeg 5000 meer dan in het vorige jaar, waartoe de opening van den Parijschen-Straatsburger spoorweg wel het hare heeft bijgedragen.

— Uit Oostenrijksch Silesië meldt men weder eene heksengeschiedenis. De bewoners van een dorp wilden eene vrouw, die men voor eene tooverheks hield, te lijf; doch de gendarmen hebben zich in deze zaak gemengd en er zal een geregtelijk onderzoek plaats hebben.

Hoe rijk de Oostenrijksche monarchie nog aan wild gedierte is, blijkt uit de jongste aflevering van Hain's *Statistic des Oest. Kaiserstaates*, daar in twee jaren 1845 en 1846 voor 188 beeren, 1783 wolven en 6 losschen 8317 fl. aan premien werden uitgereikt. In Bohemen werd in 1838 de laatste beer geschoten; een afstammeling van dezen beer leeft nog in het Böhmerwald, maar is geheel onschadelijk.

— Den 6den dezer zijn te Koningsbergen 14 groote met graan gevulde pakhuizen door brand vernield. Menschenlevens heeft men hierbij niet te betreuren. De schade wordt op ruim 500,000 thaler begroot.

— Dezer dagen is te Petersburg overleden *Maximiliaan Joseph Eugenius August Napoleon*, hertog van Leuchtenberg, in den ouderdom van slechts 35 jaren. Hij was de tweede zoon van *Eugenius Beauharnais*, aangenomen zoon van *Napoleon*, en van de prinses *Augusta Amalia van Beijeren*.

Den 14den Julij 1839 huwde hij de grootvorstin *Maria Nikolaïewna*, oudste dochter van keizer *Nikolaas I*, keizer aller Russen, den 18den Augustus 1819 geboren.

Zes kinderen, vier prinsen en twee prinsessen, allen in leven, zijn uit dezen echt geboren.

De hertog van *Leuchtenberg* was adjudant-generaal van den Keizer aller Russen, luitenant-generaal in Russische dienst, enz., president der Russische akademie van kunsten te Petersburg, honorair lid der Russische akademie van wetenschappen, alsmede der hoogescholen van Petersburg, Moskou, Casan en van den raad der militaire scholen.

De hertog was bekend als een zeer geleerd en onbetwistbaar dapper man. Algemeen werd hij geroemd wegens zijne gevoelens en zijn karakter.

— Het ijs is in den nacht tusschen den 28sten en 29sten op de Newa voor Petersburg vast gaan zitten; dit is sedert 133 jaren voor de 2de maal dat dit zoo vroeg plaats heeft.

GROOT-BRITTANJE.

LONDEN, 7 November.

De werkzaamheden van het nieuwe Parlement (hetwelk den 3den bijeengekomen is) hebben zich tot dus verre eenigtlijk bepaald bij het herkiezen van den heer *C. Shaw Lefevre* tot voorzitter of spreker van het Huis der Gemeenten, en het afleggen van den gebruikelijken Parlementseed door de nieuw gekozene leden. *Reeds gedurende* 13 *jaren* heeft voornoemde heer *Lefevre* die gewigtige betrekking tot algemeen genoegen bekleed, en zijne herkiezing tot dezelve draagt thans ook de goedkeuring van alle partijen in het Parlement weg.

FRANKRIJK.

PARIJS, 6 November.

Op de Tuilleriën worden vertrekken voor eene dame met buitengewone pracht in gereedheid gebragt. Alles is er even luisterrijk als in de vertrekken des Keizers. Men kan dus verwachten, dat men ook eene Keizerin op dat paleis zal huisvesten.

— Men zegt dat de Paus, ten aanzien eener krooning van *Louis Napoleon* als Keizer, van meening zou zijn, dat diens titel als *Napoleon „III”* toonde, dat bij niet het hoofd was eener „*nieuwe*” dynastie. — Werd hij dus door den Paus als Keizer gezegend, dan zouden al de Katholijke souvereinen van Europa op die plegtige handeling aanspraak hebben.

— Men leest in het zoo bezadigd *Journal des Débats*:

„De *Univers* (het bekende blad der klerikalen) gaf jongstl. Donderdag de hoop te kennen, dat de Protestantsche deputatie, welke zich naar den groothertog van Toskane heeft begeven, ontvangen zou worden zooals zij zulks verdiende, en wij behoeven natuurlijk niet nader op te helderen, hoedanige ontvangst zij naar het oordeel van de *Univers* verdiende. Het is dus zeer eenvoudig, dat dit dagblad thans de groothertog van Toskane geluk wenscht met de vastheid, waarmede hij geweigerd heeft om deze vreemdelingen, die een indiscreet beroep kwamen doen op zijne goedertierenheid, te ontvangen.

„De *Univers* doet bij deze gelegenheid opmerken, dat men grootelijks dwaalt als men meent, dat de Protestanten in Toskane dezelfde regten hebben als de R.-Katholijken in Engeland en in de Protestantsche landen. Deze bekentenis bezit voorzeker de verdiensten van openhartigheid; maar wij zien niet in, op welke wijze zij de zaak, die de *Univers* verdedigt, kan dienen. Het is onmogelijk in meer duidelijke bewoordingen te zeggen, , wanneer de R.-Katholijken de vrijheid verlangen, zij die slechts voor zich verlangen, en dat zij, zoodra zij ergens de meerderheid hebben, zich zullen haasten, om daarvan gebruik te maken ter onderdrukking van de minderheid. Wij weten wel dat er zijn, die geenszins voor deze gevolgtrekking terug deinzen; maar welligt is het niet slim, daarvoor zoo openlijk en zoo spoedig uit te komen. Al ware het alleen uit taktiek, zoo zou de *Univers* welligt beter doen om te wachten.

„Zoo morgen, bij voorbeeld, het Engelsche gouvernement op het denkbeeld kwam, om de herstelling der oude verbanningswetten tegen de Katholijken voor te stellen, wat zou dan de *Univers* kunnen zeggen, en wat zouden wij zelve kunnen zeggen? Het Engelsche gouvernement zou antwoorden, dat het de godsdienst van den staat verdedigt, dat het bijgevolg de maatschappij en de burgerlijke wetten verdedigt, en dat het volstrekt niets anders doet, dan hetgeen het gouvernement van de *Univers* zou doen, zoo dit laatste het sterkst was. Wij weten wel, dat de *Univers* zich zeer wel uit de verlegenheid zou weten te redden en zich zou vergenoegen met te zeggen: „Wij, dat is iets anders.” Intusschen moeten wij bekennen, dat, zoo op dit oogenblik het Engelsche gouvernement de Katholijke kapellen sloot, wij door de indiscretie van onzen confrère in onze argumenten zeer zouden beperkt zijn.

„Het is heden juist de 5de November, de verjaardag van het buskruid-komplot, en de dag, waarop de Engelschen op de straten het beeld van *Guy Fawkes* verbranden. Wat zullen wij daartegen zeggen? En de *Univers*, die op zoo treffende wijze zijn spijt heeft betuigd, dat men *Luther* niet verbrand had, wat zal hij tot de Engelschen kunnen zeggen? Zij zullen antwoorden: „Wij verbranden ten minste nog maar beelden!” — Welaan, mijne heeren, een weinig geduld.”

(Men verneemt dezer dagen uit *Florence*, dat de graaf *Agénor de Gasparin*, de echtgenoote *Madiai* in hare gevangenis bezocht hebbende, haar werkelijk met een keten aan den muur geklonken, en in de kleeding der misdadigers gevonden heeft, maar dat men haar nog al zacht behandelde. De heer *de Gasparin* was zeer bewogen over haar geloof, hare nederigheid en hare dankbaarheid. *Nederl.*)

— De Fransche gezant te Konstantinopel wordt teruggeroepen; die maatregel wordt gewettigd door de leeningszaak en door die der zoogenoemde „heilige plaatsen,” verzacht door zijne benoeming tot senator en vergoed door eene dotatie van 30,000 francs.

Ook de Fransche ambassadeur te Turin zou naar Parijs terugkeeren. Hij toonde te weinig gematigdheid en schranderheid in de politieke verwikkelingen van Sardinië.

Van den 7den. Het voornaamste berigt, dat wij heden te melden hebben, is de aanneming van het senatus-consult door den senaat, zoodanig als het gewijzigd was voorgesteld door de commissie. Na de aanneming heeft zich de senaat en corps naar St. Cloud begeven, ten einde het goedgekeurd senatus-consult plegtstatiglijk aan *Lodewijk Napoleon* over te brengen.

De heer *Mesnard*, eerste vice-president van den senaat, nam het woord, en zeide tot *Lodewijk Napoleon* het volgende:

„*Mgr.!*

„Wanneer een groot land, zoo als Frankrijk, zijne stem doet hooren, dan is het de pligt van het staatkundig ligchaam waartoe het zich wendt, het te hooren en te antwoorden.

„Zoo dacht ook Uwe Hoogheid, toen zij den senaat opriep, om te beraadslagen over de uitgebreide beweging in het algemeen gevoelen, die zich met zooveel eenheid en kracht openbaarde.

„De senaat heeft begrepen, dat deze schitterende manifestatie gelijktijdig werd geregtvaardigd door de ontzaggelijke, door u bewezen diensten, door den naam dien gij draagt en door de waarborgen, welke de grootheid van uw karakter, uwe wijsheid en uwe geestkracht, voor de toekomst bieden.

„De senaat heeft begrepen, dat Frankrijk, na zoo veel omwentelingen de behoefte gevoelt, om zijne bestemming onder de beschutting te stellen eener magtige en nationale regering, die, aan het verledene slechts gehecht door de herinneringen van hare glorie en van de wettigheid van haren oorsprong, thans, in de sanctie van het volk, de beginselen harer kracht en van haren duur, terugvindt.

„De senaat beroemt er zich op, Mgr., de getrouwe tolk der wenschen en gevoelens van het land te zijn, wanneer hij in uwe handen het senaatsbesluit nederlegt, dat u tot de waardigheid van keizer roept.”

Luide kreten van *leve de Keizer!* lieten zich hierop hooren.

Lodewijk Napoleon antwoordde het volgende:

„*Mijne Heeren de Senatoren!*

„Ik dank den senaat voor de bereidvaardigheid, waarmede hij aan den wensch des lands beantwoordde, door te beraadslagen over de herstelling van het keizerrijk en door het senaatsbesluit te ontwerpen, dat het volk ter aanneming moet worden voorgelegd.

„Toen de senaat, nu achtenveertig jaren geleden, in ditzelfde paleis, in deze zelfde zaal en in gelijke omstandigheden, de kroon kwam aanbieden aan den chef mijner familie, antwoordde de Keizer met deze gedenkwaardige woorden: *Mijn geest zal niet meer tot het nageslacht overgaan, van den dag, waarop hij niet meer de liefde en het vertrouwen der groote natie zou verdienen!*

„Wel nu! Wat heden het meest mijn hart treft, is de gedachte, dat de geest des keizers met mij is, dat zijn verstand mij leidt, dat zijne schaduw mij beschermt, omdat gij mij, door dezen plegtigen stap en uit naam van het volk van Frankrijk, komt bewijzen, dat ik het vertrouwen des lands verdien. Ik heb wel niet noodig u te zeggen, dat het mijne voortdurende zorg zal zijn, om met u te arbeiden aan de grootheid en den voorspoed van Frankrijk.”

Luide toejuichingen bekroonden deze toespraak, waarna *Lodewijk Napoleon* zich onder de senatoren mengde, en met ieder hunner eenige woorden sprak.

— De *Moniteur* behelst heden, behalve de opgemelde besluiten betrekkelijk de verkiezingen en de bijeenroeping der wetgevende vergadering, het volgende berigt:

„Volgens de nieuwe organisatie van het gezag, behoort de keizer zelf den senaat te presideren. De omstandigheid heeft prins *Jérôme Napoleon* genoopt, om die waardigheid in handen van den prins-president neder te leggen.”

Daardoor is het dus in alle deelen bevestigd, dat prins *Jérôme* zijn ontslag als president van den senaat heeft ingediend, alhoewel thans voor dat ontslag eene andere oorzaak opgegeven wordt.

— De prefect van het departement Loire Inferieure had bevel gegeven om den schouwburg van Nantes te sluiten, op grond, dat het personeel, hetwelk daarin voorstellingen gaf, niet naar de eischen der kunst was zamengesteld! De prefect gaf daarbij den directeur *bevel*, om, onder toezigt van den maire, een beter personeel zamen te stellen. Deze aan dit bevel naar eisch voldaan hebbende, is wederom verlof bekomen om den schouwburg te openen.....

Van den 8sten. Het volk is tegen den 21sten dezer opgeroepen, om over het voorstel, betrekkelijk het opdragen der keizerlijke waardigheid aan *L. Napoleon*, te stemmen.

(Het volk zal n.l., naar luid van het senaats-besluit, worden opgeroepen, om te stemmen over het navolgende voorstel: „Het volk verlangt het herstel van de keizerlijke waardigheid in den persoon van *Lodewijk Napoleon Bonaparte*, met erfelijk-verklaring van die waardigheid ten gunste zijner regtstreeksche, wettige of aangenomene nakomelingen: verder verleent het hem het regt om de orde der troonopvolging te regelen in het geslacht *Bonaparte*, zoooals dat bepaald is in het senaats-besluit van den .. November 1852.”)

Het verdient opmerking, dat de Prins niet geheel in zijne keus van erfgenaam wordt vrijgelaten, maar gebonden wordt, om een' erfgenaam te zoeken in het geslacht *Bonaparte*. Deze bepaling zal denkelijk nogal mishagen aan de kleine partij in den Senaat, die zich mogelijk heeft gevleid met de hoop, dat de Prins desverkiezende den graaf *van Chambord*, of den graaf *van Parijs*, zou kunnen aannemen.

Het besluit omtrent het opdragen der keizerl[ijke waard]heid aan Prins *Lodewijk Napoleon Bonaparte* is naat genomen met eenparigheid van stemmen, de stem van den heer *Vieillard*, die steeds blijft dat de republiek voor Frankrijk de wenschelijkste vorm is. De heer *Vieillard* is een der vertrouwd[ste] van den Prins, en het is uit dien hoofde niet te vo[orspel]len, dat hij bemoeijelijkt zal worden ter zake v[an de door] hem uitgebragte stem.

Men verneemt, dat de maarschalk *Jerôme Bon[aparte]* gekrenkt is over de vijandige gezindheid, welke t[en opzigte] van hem, en vooral van zijnen zoon *Napoleon* aan den dag is gelegd door de groote meerderheid van den senaat. Te vergeefs zou Prins *Lodewijk* hebben getracht, om hem af te brengen van zijn v[oornemen,] om zijn ontslag te vragen als voorzitter van den [senaat.]

De Wetgevende Kamer is tegen den 25sten Nov[ember bij]eengeroepen.

Van den 9den. Ten gevolge van het overlijden [van den] hertog *van Leuchtenberg* is de voorstelling in [de Opera] Comique, welke heden door den President zou w[orden bij]gewoond, tot een naderen dag uitgesteld.

— De President heeft den opper-rabbijn te Bord[eaux, den] heer *David Marx*, benoemd tot ridder van het Legioe[n van Eer.]

De *Moniteur* bevat heden in zijn officieel gedeelte h[et senatus]-consult, waarbij het herstel des keizerrijks is bepaa[ld.]

Heden is *Abd-el-Kader* in afscheids-gehoor bij [den Pre]sident ontvangen. Deze heeft hem beloofd, dat [hij hem] te Amboise eene Arabische sabel zou zenden en [er bijge]voegd, dat hij hem die sabel gaf, omdat hij verze[kerd was,] dat hij die nimmer tegen Frankrijk zou trekken. [Abd-el-Kader] bood den President een brief aan, waarin hij [hem zijne] beste wenschen aanbiedt en tevens den wensch t[e kennen] geeft, om bij de uitroeping des keizerrijks naar [Parijs te] mogen komen, om deel aan de algemeene vreugd[e] men nemen.

(Het senatus-consult heeft gunstig op de beurs g[e]ageerd. Alle fondsen en spoorweg-actien zijn tot [hoogere] prijzen verhandeld geworden.)

— De jonggeborene Spaansche Prinses, dochter [van den] hertog *van Montpensier*, heeft bij den doop ontv[angen de] volgende 27 namen: *Maria*, *Christina*, *Francisca* [...] *Antonia*, *Luisa*, *Fernanda*, *Amelia*, *Felipa*, *Isa*[bel, *Ade*]*laide*, *Teresa*, *Josefa*, *Joaquina*, *Justa*, *Rufina*, [...] *Elena*, *Carolina*, *Ribiana*, *Polonia*, *Jaspara*, [...] *Balthasara*, *Ana*, *Agneda*, *Lucia* en *Narcisa*.

(*Zie het vervolg der Nieuwstijdingen enz., in 't Bijv*[oegsel.])

ZEETIJDINGEN.

Binnengekomen te Amsterdam den 5 Nov., kapit. *Olthof* [...] van Stettin; den 7den *Mulder* Hendrik en Ubbo, van N[...] *Haan* Jantina Gezina, van Dantzig; *Tiktak* Jantina F[...] van Riga; *Kleijn* Anje, van Koningsbergen; den 8sten *V*[...]riette, van Bremen; den 9den *Astuling* Doethea Christ[...] Kouingsbergen; *Schut* Hoop, van Stettin. — Te Texel den [...] *Wolkammer* Eenige Broeder, van Londen; den 8sten *Zwiet*[...] Horrëus, van Portsmouth, als bijlegger. — Te Helvoet den [...] *Bareld*s Marie Jeanette, van St. Malo; *Schenk* Ida en [...] van Riga. — Te Vlissingen den 7 Nov., *Bontekoe* Jong[e ...] van Baijonne. — Te Livorno den 25 Oct., *Bakker* Zeev[...] Rio de Janeiro. — Te Marseille den 3 Nov., *Flik* Monnic[...] van Amsterdam. — Te Londen den 6 Nov., *Leeuwe* Hend[ri]tina, van Napels; *Kaspersma* Eendragt, van Workum; *B*[...] Margaretha, *Visser* Vriendschap en *Visser* Eensgezindheid [...] van Riga; *de Jong* Catharina Cornelia, van Odensee; *Egb*[...] Klaas, van Emden. — Te Portsmouth den 5 Nov., *Dr*[...]baarheid aan de N. H. M., van Batavia naar Rotterdam, [...] ziekte van den kapitein. — Te Dundee den 4 Nov., *de* [...]wachting, van Leith. — Te North Shields den 5 Nov., [...] Johanna Marchina, van Amsterdam; *Munneke* Baudina, v[...]lingen. — Te Lijnn den 4 Nov., *Ploeg* Vertrouwen, va[...]wald. — Te Yarmouth den 2 Nov., *de Jong* Twee Gezust[ers ...] Rotterdam. — Te Harwich den 5 Nov., *van Sluis* Tjakk[...] Groningen naar Londen. — Te Hamburg den 6 Nov., [...] Catharina, van Makkum; *de Boer* Margrietha Jantina, van O[...] Te Brunshausen gepasseerd den 8 Nov., *Schoon* Engel[...] Amsterdam. — Te Bremerhaven den 6 Nov., *Pekelder* Be[...] van Koningsbergen. — Te Straalsund den 5 Nov., *Hut* M[...] Margrietha, van Harlingen. — Te Bergen den 16 Oct., *S*[...] Adriana, van Dordrecht. — Te Swinemunde den 3 Nov., [...] *Zee* Jonge Albert, van Straalsund naar Norden. — Te Dan[tzig den] 1 Nov., *Gort* Frouwina Steenhuizen, van Stolpemunde; [...] Roelina Elsina, van Hamburg. — Te Pillau den 4 Nov. [...] Dankbaarheid en *Kolk* Jonge Boll, beide van Newcastle. [...] Bolderaa den 1 Nov., *Waker* Catharina Isabella, van Ams[terdam;] *Karst* Martha Alida, van Reval. — Te Tonningen den 6 [...] *Faber* Hendrika Catharina, van Bremen naar Koppenhage.

Binnengekomen te Amsterdam den 9 Nov., kapit. *Rein*[...]bardina, van Riga; den 10den *Lenger* Tobina, van Sun[derland;] *Spijkman* Juliana Louisa, *Zeilinga* Agatha, *van Driesten* [...] en *Goosens* Geertruida, alle 4 van Petersburg; *Hazewink*[el ...] Giezen, *Prins* Heike Prins en *Hoetjer* Geertruida Lammeg[...] 3 van Koningsbergen; *Visser* Vrouw Margaretha, van G[...] *Visser* Vrouw Luppina, van Leer. — Te Texel den 9 [...] *Olthoff* Catharina, van Newcastle. — Te Banff den 3 Nov. [...]*gelbroek* Willem Hendrik, van Wismar. — Te Queenstow[n ...] Nov., *Scholtens* Alida Ikina, van Livorno. — Te Liverpo[ol ...] Nov., *Bakker* Catharina, van Venetiën. — Te Portsmouth [...] Nov., *Oldenburger* Alida, van Newcastle naar Barcelona. [...] Sunderland den 7 Nov., *Scholtens* Catharina, van Amster[dam. —] Te Stockton den 7 Nov., *Wijbes* Vriendschap, van Kampe[n.]

Vertrokken van Amsterdam den 5 Nov., *Voogdt* Johanne[s ...] Venetiën; *Amsinga* Alida Jacoba, naar Newcastle; *Poort* [...] naar Elmshorn; den 6den *Schaap* Bernhard en Elise, na[ar ...] den 7den *Huisman* Itjea, naar Bremen; den 8sten *Schipp*[er ...]mina Annechiena, naar Corfu; *Wekenborg Jr.* Anna Ma[...] naar Marseille. — Van Alexandria den 21 Oct., *Huisman* [...] naar Amsterdam. — Van Gend den 7 Nov., *Wever* Jonge H[...] naar Hamburg. — Van Cuxhaven den 5 Nov., *Engelsma*[n ...]bardus, naar Rotterdam. — Van Travemunde den 7 Nov., [...] Henderika Bouwina, naar Assens. — Van Swinemunde den 4 [...] *Biese* Harmina, naar Rouaan; *Donema* Renske Hooites, naar [...] Van Dantzig den 2 Nov., *Mooi* Tiessina, naar Hull. — Van [...] den 2 Nov., *Verstok* Regina Elisabeth en *Berghuis* Elsina, [...] naar Bordeaux; *Scholtens* Regina Hillechiena, naar Hambu[rg. —] Van Bolderaa den 1 Nov., *Klasen* Elisabeth, *Coerkamp* Gebr[oeders] Coerkamp en den 2den *Deddes* Alberdina, alle 3 naar He[...] *Stuit* Beerta Hendrika, naar Amsterdam; *Hazewinkel* Jonge [Hen]drik, naar Londen. — Van Tonningen den 4 Nov., *de* [...] Agneta Juliane, van Petersburg naar Groningen; *de Boer* Vr[iend]schap, van Dantzig naar Amsterdam; den 5den *Kamminga* [...] Gebroeders Sikkens, van Petersburg naar de Noordzee; *Pot* Ca[...] Wilhelmina, van Koningsbergen naar Leith; *Vlas* Vrouw Marga[...] van Wismar naar Leith; den 6den *Mulder* Vriendschap, van P[eters]burg naar Rotterdam; *Mellema* Hermanus, van Nerva naar [Am]sterdam; *Bakker* Tonge Tijs, van Kjöge naar Antwerpen.

Vertrokken van Portsmouth den 6 Nov., kapit. *Altona* He[...] Margaretha, naar Newcastle.

OOSTMAHORN, 10 Nov. Zeilklaar kapit. *van Calcar* Chri[stina Ja]coba, van Groningen naar Londen.

ZOUTKAMP, 10 Nov. Zeilklaar kapit. *Christoffers* de Vrouw [...] van Carolinerzijl naar Amsterdam.

De kof Elisabeth Maria, kapit. *J. R. Wever*, van Frederik[...] naar Harlingen, is eergisteren vlot geworden en onder Oostmahorn gekomen.

DELFZIJL, 10 Nov. Binnengekomen den 8 Nov., kapit. *Selb*[...] Dania, van Odessa; *Heidhoff* de Vrouw Hinderika, van Emden. *de Haan* Agnetta Lutzia, van Petersburg.

Vertrokken den 6 Nov., kapit. *de Haan* de Vijf Gebroeders, naar Leer; den 7den *Janssen* Hoffnung, naar Weener; den 8sten *de Roth* de Vrouw Catharina, naar Emden; den 9den *Busscher* de Vrouw Lutsia, naar Carolinerzijl; *Hulzeboe* de Vrouw Catharina, naar Emden.

LIJST DER NEDERLANDSCHE SCHEPEN, welke de Sond gepasseerd zijn.

3 Nov. Aden, Antine, v. Petersburg n. Harlingen, m. lijnzaad.
5 —— Naatje, Alberdina Edzina, v. Stettin n. Rouaan, m. hout.

De Wind den 3 Nov. W.Z.W., W.N.W., W.Z.W.; den 4den Z.W., W.Z.W.; den 5den N.W., N.O., Z.Z.O.; den 6den Z.O.

HELSINGOR, 4 Nov. De kof Johanna Margaretha, kapit. *Huberth*, van Petersburg met lijnzaad naar Amsterdam, is heden met overgeblevene lading binnengekomen.

REVAL, 29 Oct. Het schip Gezina, kapit. *de Boer*, van Petersburg naar Amsterdam, is bij het vertrek van Baltishport, bij klein Rogoe aan den grond vastgeraakt, doch zonder adsistentie of schade weder in vlot water gekomen.

SCHEEPSVRACHTEN.

KONINGSBERGEN, 4 Nov. Vrachtzoekende schepen zullen hier zeer

... tot 5 sh. toegestaan, naar andere havens van de Oostkust van Engeland 4 sh. 9 d. per qr. tarwe.
DANTZIG, 4 Nov. Londen 22 sh. 6 d. à 28 sh. p. load balken, 5 sh. à 5 sh. 3 d. p. qr. tarwe.

218de STAATSLOTERIJ.

Trekking der Vijfde Klasse.

9*de Lijst*. No. 17961 en 15233 ieder een prijs van f 1000. — 10*de Lijst*. No. 2815 een prijs van f 2500. No. 10923 een prijs van f 1000. — 11*de Lijst*. No. 1636 een prijs van f 100,000.

BURGERLIJKE STAND.

Van af den 5den tot en met den 11den November 1852 zijn te *Groningen* geboren 6 zoons en 6 dochters; gehuwd 1 paar; overleden 7 ouden en 7 jongen.

PRIJZEN DER GRANEN, ZADEN, ENZ.

GRONINGEN, 9 *November.*

TARWE.		Zw. Zand	66 ℔ f 5,85	Bl. Voer	38 » f 2,55
Oude	70 ℔ f 7,50	Veen	66 » » 5,70	»	40 » » 2,70
Jar. Oml.	68 » » 6,70	»	68 » » 6,00	Zw. Voer	38 » » 2,55
»	70 » » 7,20	N. GERST.		»	40 » » 2,70
»	72 » » 7,70	Winter	54 ℔ f 4,80	O. »	42 » » 2,85
» Old.	68 » » 6,40	»	56 » » 5,10	BOONEN.	
» »	70 » » 6,90	»	58 » » 5,40	Paardeb. f 5,50,60,80,90	
N. »	70 » » 6,90	»	» »	ZADEN, ENZ.	
» »	72 » » 7,40	»	» »	Gr.Gortp.m. f 8,75 f 9	
ROGGE.		Knobbe	60 » » 5,10	Par. 100 N. ℔ f 11,50 f 15	
G. Inl.	64 ℔ f 5,70	»	62 » » 5,40	Old. Kools. f 9 tot f 10,25	
»	66 » » 6,10	N. HAVER.		Oml. dito f 9,25 tot f 10,40	
»	68 » » 6,50	Dikke	38 ℔ f 2,50	Oostfr.d. f 9,75 f 10,40	
N. »	68 » » 6,60	»	40 » » 2,65	G.Mosterdz f 6 tot f 8,50	
»	» »	»	42 » » 2,80	Raapol. p. v. f 32 f 32¼	
N. BOEKWEIT.		»	44 » » 2,95	Prijs der boter	
Gr. Zd.	64 ℔ f 5,75	»	46 » » 3,10	1e soort ¼ ton	f 28,50
»	66 » » 6,05	»	48 » » 3,20	2e » »	f 27
»	68 » » 6,35	»	50 » » 3,35	3e » »	f 25
		Bl. Voer	36 » » 2,40		

Oude Tarwe prijshoudend, Nieuwe dito met weinig handel. — Rogge wederom 10 cent lager slepend afgaande. — Boekweit prijshoudend. — Gerst in het begin der beurs wat hooger gehouden, doch bij het afgaan als voren verkocht. — Dikke en Witte Voer-Haver prijshoudend; Zwarte Voer wat hooger verkocht. — Boonen wel zoo aangenaam. — Gort als voren. — Koolzaad vond meer kooplust en tot ruim vorige prijzen wel afgaande.

ROTTERDAM, 8 *November*. Tarwe: N. Zeeuws., Vlaams. en Overm. ging heden, bij ruimer aanvoer, in de gewone en mindere kwaliteiten 25 cents lager langzaam van de hand; goede en puike f 8,25 a f 9,60; mindere f 6,25 a f 8; van Jarige tarwe is de aanvoer geheel onbeduidend, waardoor puike gezolderde hooge prijzen opbragt; goede en puike f 10,20 a f 10,50; mindere f 9,50 a f 10; Roode soorten als voren; 164, 165, 166 ℔ N. Hoogl. Kleefs. f 320, f 325, f 330; 161, 162, 164 ℔ Jar. dito f 308, f 313, f 315; 160, 161 ℔ N. Bovenl. f 300, f 303; 160, 161 ℔ dito Ris f 305, f 309; 157, 160, 163 ℔ Jar. Kleefs. f 275, f 290, f 312; 161 ℔ dito f 301; 158 ℔ dito Nederrijn f 285; 158 ℔ O. Wolgast f 285; 158 ℔ O. Kleefsche f 285; 165 ℔ Petersb. Cubanca f 280. — Rogge: Overm., Zeeuws. en Vlaams. f 6,50 a f 7,40; andere soorten met weinig omgang; 146 ℔ Fransche f 199, f 208; 149 ℔ dito f 200; 148 ℔ dito f 204, alles naar kwaliteit, 142, 146 ℔ Arch. f 185, f 195; 142 ℔ Reval te Schiedam f 204. — Gerst: Zeeuwsche, Vlaamsche en Overmaasche 10 cents hooger; Winter f 5,50 a f 5,90; dito Zomer f 5,30 a f 5,60; voorts 130 ℔ Windau f 200 te Schiedam. — Haver: Zeeuws. en Inl. Korte f 2,90 a f 4,50; dito Lange f 2,40 a f 3,70. — Boekweit f 3 lager, op 140 ℔: N. Noordbrab. f 194, f 195, f 197, f 198, f 200, f 202; dito Vlaams. f 194; dito Grootbrab. f 198. — Erwten lager: Zeeuws. Groene f 8,25 a f 9,25; Groote dito f 9,50 a f 11; dito Witte f 7,50 a f 8,50; Gelders. Graauwe f 11 a f 14. — Boonen: Witte en fijne lager, Zeeuws. en Walch. Witte f 8,50 a f 11,50; dito fijne f 8,50 a f 12,25; dito Paardenboonen f 5,70 a f 6. — Koolzaad: puik Zeeuwsch 52 a 53 p. vl.

AMSTERDAM, 8 *November*. De marktprijzen van Boter waren heden als volgt: Vriesche f 40 à f 42, Kuijnder f 38 à f 40, Kamper f 38 à f 42, Deventer f 30 à f 34, Zwolsche f 32 à f 35.

AMSTERDAM, 10 *November*. Tarwe aan cons. tot vorigen prijs bij partij; 129 ℔ b. Pools. f 306; 130 ℔ dito f 310; 133 ℔ Brunsw. f 280; 134 ℔ Kubanka f 255; 122 ℔ Fries. f 235; 128 ℔ n. Marksche f 270. — Pruis. Rogge bij partijen lager verkocht; 122, 123 ℔ Pruis. f 198, f 200; 121 ℔ ger. dito f 192 alles bij partij; 117 ℔ n. Arch. f 182.

Koolzaad dadelijk en in deze maand ½ p. vl. lager; op het voorjaar onveranderd; Oostvriesch 55 p. vl.; op 9 vat dadelijk en op den 1sten Nov. 56½ p. vl.; April 1853 58½ p. vl. — Lijnzaad zonder handel. — Raapolie dadelijk en op levering van den 1sten Dec. iets williger, het volgende jaar in een doen; op 6/w. f 33,75; vlieg. f 32,75; Dec. f 32,50 a f 32; Mei 1853 f 34,25. — Lijnolie op 6/w. f 30; vlieg. f 29. — Hennepolie op 6/w. f 39,00; vlieg. f 38,50.

LONDEN, 5 *November*. Boter flaauw, ten gevolge van eenige faillissementen in dit vak, en de prijzen zijn nominaal.

Van den 8sten. Inl. Tarwe was matig gevraagd. Van vreemde was wederom veel aangevoerd en de omzet tevens vrij uitgebreid tot vorige prijzen. Puike Garst bedong de uiterste prijzen van l.l. Maandag. Haver onveranderd. Boonen en Erwten als voren.

VEEMARKTEN.

GRONINGEN, 9 *November*. Op de veemarkt, heden alhier gehouden, was buitengewoon veel vee ter verkoop aangebragt, hetgeen dan ook veel levendigheid te weeg bragt. Het vette vee bleef goed prijshoudend en hierin bestond veel handel, onder anderen veel naar Friesland; — de prijs was even als vorige markten van 16 tot 18 cent de 5 oncen. Vaalmelken wel aangevoerd, doch hierin bestond weinig handel. — Kalfkoeijen niet aanwezig. — Van schapen bestond mede een goede aanvoer, de handel was vlug en de prijzen gingen van f 6 tot f 10. — Varkens mede veel ter markt, en hoewel er goede prijzen moesten worden besteed, was de handel tevens nog vlug.

BEDUM, 8 *November*. Wij hadden heden alhier weinig vee ter markt, doch er is in het aangevoerde veel handel gedaan. Het vette werd verkocht van 16 tot 19 cent de 5 oncen.

WINSCHOTEN, 8 *November*. Wederom vertoonde onze op heden alhier gehoudene veemarkt veel levendigheid; de aanvoer, zoo wel die der vaalmelkte als de vettekoeijen, was groot: men rekent dat er 300 stuks horenvee aanwezig is geweest; in alles waren de prijzen hooger; voor het vette vee werd 17, 18 tot 19 cent per ½ Ned. ℔ besteed, hetgeen men toeschrijft aan het bezoek van eenige koopers uit Oost- en Westvriesland. — De aanvoer der varkens was eveneens groot, 200 stuks waren er aangevoerd en alles werd tot zeer hooge prijzen verkocht.

LONDEN, 8 *Nov*. De Veemarkt was goed voorzien, maar de handel was gering; de beste soort Ossenvleesch werd met 3 sh. 8 p. a 4 sh. per 8 pond betaald.

PRIJSCOURANT DER EFFEKTEN.

Amsterdam, 10 *November*.

NEDERL., Werk. Schuld 2½ pCt. 63 3/16, 63⅛, 63 3/16; Dito Dito 3 pCt. 76⅜, 76¼, 76⅜; Dito Dito 4 pCt. 95¼, 95½; O. I. Leening 4 pCt. 94⅝, 94¾; Haarlemmer-meer 5 pCt. 102⅝; Aand. Rijnspoorw. 4½ pCt. 101. — BELGIË, bij *Rothschild* 2½ pCt. 52 5/16. — FRANKRIJK, Obligatiën 5 pCt. 77¾, 77⅞, 77¾. — SPANJE, Onb. St. 1 pCt. 24 3/16, ¼; Dito 3 pCt. 51½, 51 5/16; Dito Binnenl. a 6/m. 3 pCt. 45⅝; Coup. Bewijzen 3⅝, 3 11/16; Amort. Schuld 6⅜. — PORTUGAL, Londen 5 pCt. 41⅞, 41⅛; Dito Dito 4 pCt. 38¼, 38 5/16. — RUSLAND, Obl. *Hope* 1798 en 1816 5 pCt. 107⅞, 108⅛; Dito Dito 1828 en 1829 5 pCt. 106½; Certific. bij Dito 1831 en 1833 5 pCt. 97; Dito bij *Hope* 4 pCt. 91¼; Dito bij Stieglitz en *Co*. 4 pCt. 90 13/16, 90⅞. — POLEN, Certificaten 4 pCt. 88⅛. — OOSTENRIJK, Metalliek 5 pCt. 77¾, 78; Dito Dito 2½ pCt. 40 5/16, 40⅜; Dito Nieuwe 5 pCt. 90⅝; Metall. L. B. 5 pCt. 90, 1/16, 90; Weenerb. bij *Goll en Co*. 4 pCt. ; Sardinië 5 pCt. 94½; Braz. 5 pCt. 99½; Dito 1843 5 pCt. 100; Mexik. 25 3/16, 5/16, 3/16; Peru 5 pCt. 100¼; Gren. 2 pCt. 21¼, 3/16, 3/16; Dito Uitg. 10 5/16, 11⅛; Venez. 3½ pCt. ; Dito Uitg. 17; Griek. 5 pCt. 4⅝, ¾; Metall. 1851 2½ pCt. 40, ¼; Thes. Amst. 104⅞.

De geringe affaire was heden de stemming in onze binnenl. fondsen over het algemeen iets flaauwer.

De vreemde effecten verkeeren insgelijks in eene flaauwe stemming. Inzonderheid waren Fransche 3 pCts., op het verlaagde cours derzelve van Parijs van gisteren, à ⅜ pCt. minder dan gisteren verkrijgbaar.

Holl. Onb. St. 2 pCt. 20 7/16, 11/16, 9/16; Bl. Gr. Onb. St. 4½; Dito 1800 £ 4⅛; Ecuador Coup. 25½, 26¼ cents; Mexic. Onb. St. ; Rest. Bew. v. Mexic. Coup. f 7¾, ⅞; Fr. Uitg. 9½, 10.

Prijs van het *Geld*: Beleening 2½, Prolong. 3, Disconto 2 pCt.

Prijzen te 5 uur. Integr. 2½ pCt. 63 3/16 a ⅞; Spaansche 3 pCt. 24 3/16 a 25; Binnenl. 3 pCt. 45⅞; Metall. 5 pCt. 77⅞.

ADVERTENTIËN.

*** Voor de 8 ongelukkige WEDUWEN met 26 KINDEREN te ***Hellevoetsluis*** is ingekomen:

Bij den Heer J. C. KOOL, onder de letters N.N.	f 5,00.
Bij den Heer Mr. E. WICHERS, onder de letters N.N.	- 2,50.
" " " " "	- 1,00.
" " " " "	- 20,00.
" " " " "	- 1,00.
	f 29,50.

*** Het **BESTUUR** der **AKADEMIE *MINERVA*** brengt bij deze ter kennis van de belanghebbenden:

1) Dat gedurende den geheelen Winter als naar gewoonte aan gemelde Akademie ONDERWIJS gegeven wordt aan Zeevarenden in de STUURMANSKUNST en verdere WISKUNDIGE WETENSCHAPPEN.

Zij, die dat Onderwijs verlangen, kunnen zich van nu af aan ter bekoming van nader onderrigt omtrent den tijd en de Voorwaarden van het Onderwijs, bij den Lector **VAN CLEEFF** vervoegen en moeten, voor en aleer tot hetzelve toegelaten te worden, van een SCHRIFTELIJK BEWIJS van TOELATING, door den SECRETARIS der AKADEMIE afgegeven, voorzien zijn.

2) Dat mede gedurende dezen Winter des DINGSDAGS en VRIJDAGS AVONDS van 7—8 uur in het Gebouw van gemelde Akademie geregeld ONDERWIJS gegeven zal worden in de WERKTUIGKUNDE en in derzelver TOEPASSING op de nuttige KUNSTEN en BEDRIJVEN, voornamelijk met het doel om de nijvere Volksklasse die theoretische en praktische kennis van de Werktuigkunde te doen verkrijgen, welke van eene dadelijke toepassing kan zijn bij de beoefening van het Beroep en welke zij bij den tegenwoordigen staat der Wetenschappen en de vorderingen in alle takken van Volksvlijt zoozeer noodig heeft.

Tot deze LESSEN zullen worden toegelaten de Heeren STUDENTEN aan deze Hoogeschool en zoodanige KWEEKELINGEN dezer AKADEMIE die tot een bepaald Vak worden opgeleid en het ONDERWIJS in de WISKUNDE in grooteren omvang bereids hebben ontvangen, — en alle zoodanige PERSONEN die, in de voorschreven termen niet vallende, bewijzen de daartoe vereischte voorloopige KUNDIGHEDEN te bezitten.

Diegene, welke verkiezen een' CURSUS in de WERKTUIGKUNDE invoege boven vermeld bij te wonen, zullen op eene LIJST, bij den Lector J. VAN CLEEFF voorhanden, daarvoor moeten teekenen, onder dadelijke betaling van **f 5—00** voor den geheelen CURSUS, ten ware zij van het BESTUUR de bevoegdheid mogten verkregen hebben dat ONDERWIJS *gratis* te ontvangen.

Namens het Bestuur voornoemd:
W. GOCKINGA,
Secretaris.

*** De **COMMISSARISSEN** voor de ***SPIJSUITDEELING aan BEHOEFTIGEN*** te ***Groningen*** brengen ter kennis van de daarbij Belanghebbenden, dat hunne **REKENING en VERANTWOORDING** over den afgeloopen Winter ter inzage ligt van DINGSDAG den 16den tot en met DINGSDAG den 23sten November 1852, in het LOKAAL van de SPIJSUITDEELING, in de Zwanenstraat.

GRONINGEN, 10 November 1852.

Namens de Commissarissen voornoemd:
CANTER-CREMERS, *Secretaris.*

*** Onder dankbetuiging voor de welwillende medewerking, met welke Groningens Ingezetenen in den vorigen Winter getoond hebben te willen behulpzaam zijn in het uitreiken van verwarmend en gezond voedsel aan hunne verarmde Stadgenooten, roepen **COMMISSARISSEN** voor de ***SPIJSUITDEELING aan BEHOEFTIGEN*** door deze wederom hunne medewerking in voor de **UITDEELINGEN**, welke gedurende de maanden **Januarij, Februarij** en **Maart** aanstaande, driemalen per week, zullen plaats hebben. Zij zullen binnen kort de INTEEKENINGBILJETTEN laten rondbezorgen, waarop een ieder, voor zoo vele Portiën als hij mogt verkiezen, zal kunnen inteekenen, terwijl zij hopen, dat hunne Stadgenooten door eene ruime Inteekening hunne belangstelling in deze nuttige Inrigting wederom zullen laten blijken.

GRONINGEN, 10 November 1852.

G. VAN CALCAR, JR.	D. R. WIJCKERHELD BISDOM.
H. NIENHUIS.	P. W. VAN HEIJNINGEN BOSCH.
G. CREMERS.	C. H. VAN ANKUM.
A. VAN BERCHUIJS.	M. BACKER.
J. H. JAPPÉ.	
CANTER-CREMERS.	
T. J. VAN IDDEKINGE.	

BAL.

VERGADERING op **DINGSDAG** den 16den November 1852, des namiddags te **vier uur**, in het CONCERTHUIS. — VOORSTEL. — BALLOTAGE.

Al wie LID wenscht te worden, wordt verzocht zich daarvoor aan te geven bij *Mr.* J. J. CANTER CREMERS.

Het in de vorige Courant aangekondigde **CONCERT** door de Jufvrouw **LINA BRANDT** en den Heer **C. F. SCHMIDT** zal plaats hebben op **MORGEN**, ZATURDAG, den 13den November, des avonds te 6½ uur.

ENTRÉEKAARTJES zijn te bekomen aan het CONCERTHUIS.

GROOT VOKAAL en INSTRUMENTAAL

CONCERT

door den Heer en Mejufvr. **LOUËL**, met PIANO en ORCHEST, in de GROOTE CONCERTZAAL, op **Zaturdag den 20sten November 1852**, des avonds te 6½ uur.

ENTREEBILJETTEN zijn te bekomen in het CONCERTHUIS, à f 0—99.

HUWELIJKS-, GEBOORTE- EN STERFBERIGTEN.

*** Getrouwd:

F. U. J. H. WITTE,
Boekdrukker te *Groningen*,
met
B. H. KOK.

HOOGEZAND, 7 November 1852.

*** Voorspoedig bevallen van eenen welgeschapen ZOON G. J. DICK, geliefde Echtgenoot van

Mr. **M. J. TER HASEBORG.**

HOOGEZAND, 6 November 1852.

*** Heden beviel van eene DOCHTER CATHARINA VAN DUINEN, Echtgenoot van

B. NOORDHOFF.

GRONINGEN, 9 November 1852.

*** Mijne Vrouw H. H. HEIKENS beviel heden van een MEISJE.

FINSTERWOLDE, 9 November 1852.

K. H. BROUWER.

*** Heden beviel voorspoedig van een MEISJE W. C. F. MEES—HAERSMA VAN VIERSSEN.

APPINGEDAM, 9 November 1852.

*** Heden beviel van een' ZOON AUKTJE KRANENBURG, geliefde Echtgenoot van

J. RÖMELINGH, DE JONGE.

GRONINGEN, 11 November 1852.

*** Heden avond beviel zeer voorspoedig van een' welgeschapen ZOON JANTJE VAN BRUGGEN, geliefde Echtgenoot van

W. T. HUT,
Pelmolenaar.

OUDE PEKELA, 9 November 1852.

*** Heden overleed, in den ouderdom van 40 jaren, mijn geliefde Echtgenoot JAN DE VRIES, in leven *Turfschipper*; mij uit een zestienjarig huwelijk vijf onmondige Kinderen nalatende.

GRONINGEN, 8 November 1852.

ZWAANTJE DENEKAMP.
Wedw. JAN DE VRIES.

De **AFFAIRE** zal door mij worden aangehouden, ten welken einde ik mij in het welwillend aandenken mijner Begunstigers dringend blijf aanbevelen.

Men gelieve deze zoowel voor *bijzondere* als algemeene kennisgeving aan te nemen.

*** Heden overleed tot onze droefheid ons geliefd jongste Kindje HAJO, nog geen jaar oud.

GRONINGEN, 8 November 1852.

J. H. STEGHGERS,
Katechizeermeester.
J. STEGHGERS—JANSKE.

*** Heden overleed, na eene hevige ziekte van slechts weinige dagen, onze geliefde Zuster en Behuwd-Zuster ENGELIENA DE BOOIS, in den ouderdom van ruim 58 jaren.

GRONINGEN, 10 November 1852.

J. DE BOOIS.
Uit aller naam.

*** Door **J. B. WOLTERS** en de Erven **C. M. VAN BOLHUIS HOITSEMA**, te *Groningen*, is uitgegeven:
DE TWEEDE, HERZIENE EN VERMEERDERDE DRUK

VAN DE

NEDERLANDSCHE WETBOEKEN,

benevens de Grondwet (van 1848) en eenige andere Wetten, Besluiten en Reglementen, met opgave der Schrijvers, welke over deze gehandeld hebben, en met aanduiding van de tot ieder artikel betrekkelijke Nederlandsche en Fransche Wetsbepalingen, voorzien van een ALPHABETISCH REGISTER,
uitgegeven onder toezigt van

***Mr.* A. OUDEMAN.**

In dezen nieuwen druk is de *Litteratuur* aangevuld en zijn onderscheidene *Wetten*, *Besluiten* en *Reglementen* van algemeen belang opgenomen, welke in den eersten druk niet voorkomen, zoodat deze 1020 bladzijden beslaat. De prijs is evenwel niet verhoogd, zijnde **f 4—90** *in Zakformaat* en **f 6—20** *voor Kantoorgebruik*, gebonden in netten linnen band.

*** **T. T. BORGESIUS**, te *Zuidbroek*, geeft heden uit:

DE CHRISTELIJKE VOLKSVRIEND.

2de Jaarg. No. 1. *HYRONYMUS VAN PRAAG*, prijs f 0—25. Prijs per Jaarg. f 1—00. Van den **eersten Jaarg.** zijn nog eenige Exempl. te bekomen à f 1—20. Bijzonder geschikt voor *Volks-Leesbibliotheken.*

*** Door de Erven **J. J. TIJL**, Boekhandelaren te *Zwolle*, is uitgegeven en verzonden:

NAGELATENE LEERREDENEN

VAN

Dr. G. H. VAN SENDEN.

1ste Deel. Prijs *f* **3,75.**

Dit 1ste Deel bevat, behalve een keurig bewerkt *Portret*, *Facsimile* en eene uitvoerige *Levensbeschrijving* van den Overledene, de navolgende Leerredenen: I. *Het wederzien*. Lukas VII: 15*b*. II. *Jezus krib*. Lukas II: 16*b*. III. *Oudejaarsavond*. Job I: 21*b*. IV. *Het tellen der levensdagen*. Psalm XC: 12. V. *Koopt den tijd uit*. Efezen V: 16. VI. *De wijzen uit het Oosten*. Matth. II: 1—11. VII. *De Starrenhemel*. Psalm VIII: 5*a*. VIII. *De krachten der toekomende eeuw*. Hebreën VI: 5*b*. IX. *De levenswinter*. Prediker XII: 1—7. X. *De Evangeliebediening*. 2 Corinthen III: 1—12. XI. *Bevestiging van Ledematen*. Efezen II: 19—22. XII. *Het wezen des Christendoms*. Romeinen XIV: 17, 18. XIII. *Vermeerder ons geloof*. Lukas XVII: 5. XIV. *De Evangeliespiegel*. 2 Corinthen III: 18. XV. *Des Christens bestemming*. Openbaring I: 6*a*. XVI. *Des Christens verwachting*. Johannes XVII: 24. XVII. *Bid en dankt*. Kolossensen IV: 2.

Met nog 15 LEERREDENEN, het 2e Deel uitmakende, is dit werk kompleet.

*** **F. HESSEL**, te *Heerenveen*, heeft uitgegeven:

DE LAATSTE BEWONERS

VAN

LIJCKLAMA-STATE.

DOOR

FRISIUS.

Prijs f 2,90.

*** **VAN DRUTEN en BLEEKER**, te *Sneek*, geven uit:

IEN WINTERJOUNS GEARKOMSTE BY JOLLE BOER,

troch ***EMAN***, 48 pag. in kl. 8°. f 0,25.

STAATHUISHOUDKUNDIGE

HARMONIËN,

door ***FRED. BASTIAT***, uit het Fransch overgebragt door Mr. ***C. M. A. SIMON VAN DER AA***; Eerste Aflevering.

Dit belangrijk geschrift, dat, volgens het oordeel van deskundigen, het beste werk van den eenigen BASTIAT is, zal in circa 5 afleveringen van gelijken omvang als deze kompleet zijn. Om het algemeen verkrijgbaar te stellen, hebben de Uitgevers den prijs zoo laag mogelijk, van 144 pag. op slechts 90 Cts., gesteld. Zij behouden zich voor, dien bij de uitgaaf der laatste aflevering te verhoogen.

GESCHIEDENIS
VAN DEN JONGSTEN TIJD,

sedert den val van Napoleon tot op onze dagen, door Dr. ***K. HAGEN***; vrij bewerkt naar het Hoogduitsch door Mr. ***P. BOSSCHA***. 3 Deelen in gr. 8vo, f 12,50.

Aan allen, die belang stellen in de kennis der Wereldgebeurtenissen sedert 1815, wordt dit allerbelangrijkst Werk zeer aanbevolen.

Mede zijn nog eenige Exemplaren voorhanden van:

MINNE JORRITS REIS NEI IT KOLLUMER OPROER,

beescreauwn troch Dr. ***E. HALBERTSMA***, à 30 Cts.

ZWOLSCHE STOOMBOOTMAATSCHAPPIJ.

In dit DIENSTJAAR heeft de VAART **voor het laatst** plaats van ***Amsterdam* MAANDAG** den **vijftienden November e.k.**, van ***Zwolle* DINGSDAG** den **zestienden November e.k.**

*** De **DIRECTEUR** van het POSTKANTOOR te **Groningen** berigt bij deze, dat de **DILIGENCE**, die thans *zesmalen* in de week naar **Harlingen** vertrekt, vooreerst, te beginnen met MAANDAG den 14den dezer, **driemalen** zal afrijden, zoodat de **TWEEDE EXPÉDITIE** naar **Holland** over **Harlingen** slechts op DINGSDAG, DONDERDAG en ZATURDAG, en met de **DILIGENCE** op **Kampen** op MAANDAG, WOENSDAG en VRIJDAG verzonden zal worden.

De Directeur voornoemd:
VAN ITTERSUM.

EXTRACT.

Bij Vonnis van de ARRONDISSEMENTS-REGTBANK te *Groningen*, van den vijfden November 1850 tweeënvijftig, in debet geregistreerd, is **JAN CORNELIS SNIJDERS**, laatst woonachtig te *Hoogezand*, thans verpleegd wordende in het Provinciaal Geneeskundig Gesticht voor Krankzinnigen te *Zutphen*, ter zake van **KRANKZINNIGHEID** gesteld onder **CURATELE**.

Voor Extract conform:
L. B. LOHMAN,
Proc.

STOOMBOOT HARLINGEN.

De **DIRECTIE** maakt bekend, dat de STOOMBOOT **HARLINGEN**, in de Vaart van **AMSTERDAM** op **HARLINGEN**, v.v., **Zondag den 14den dezer** van *AMSTERDAM*, en **Maandag den 15den dezer** van *HARLINGEN*, voor **het laatst gedurende dit Saizoen** zal vertrekken; terwijl de daarmede in verband staande **DILIGENCEDIENST** tusschen **HARLINGEN** en **GRONINGEN** gelijktijdig zal worden **gesloten**.

HARLINGEN, 8 November 1852.

*** Mr. **E. VAN EERDE**, Notaris te *Groningen*, gedenkt, op DINGSDAG den 23sten November 1852, des avonds te 7 uur, ten Huize van den Kastelein J. H. EEKHOFF, aan de Groote Markt, te *Groningen*, publiek te veilen en te verkoopen:

I. Den EIGENDOM van 38 B., 98 R. *Behuisd Land*, gelegen op de *Ruige Waard*, onder *Grijpskerk*, wordende bij KLAAS KLASENS DE WAARD en Vrouw onder vaste beklemming gebruikt, voor eene jaarlijksche, op Midwinter verschijnende, huur van *f* 260—00.

II. Den EIGENDOM van 32 B., 94 R., 80 E. *Behuisd Land*, gelegen te *Wester Emden*, wordende bij JAN BARTELS GOLTHOORN en Vrouw in beklemming gebruikt, voor eene jaarlijksche, op Midwinter verschijnende, huur van *f* 229—00, een' Kaas met daarenboven alle zes jaren een geschenk.

III. Den EIGENDOM van 5 B., 76 R., 40 E. *Behuisd Land*, gelegen te *Oostwold*, in het *Oldambt*, wordende bij JAN RIENKES HAAN en Vrouw in vaste beklemming gebruikt, voor eene jaarlijksche, op Martini verschijnende, huur van *f* 45.00.

IV. Den EIGENDOM van eene *Boerenplaats*, onder *Thezinghe* gelegen, wordende bij PIETER ALBERTS KOL en Vrouw onder beklemming gebruikt, voor eene jaarlijksche, op Midwinter verschijnende, huur van *f* 35,00.

V. Den EIGENDOM van 2 B., 68 R., 70 E. *Land*, gelegen te *Balmahuizen*, onder *Niehove*, wordende bij PETRUS JACOBS SCHURINGA en Vrouw onder vaste beklemming gebruikt, voor eene jaarlijksche, op Midwinter verschijnende, huur van *f* 80,00.

VI. Den EIGENDOM van een' Akker *Land*, gelegen te *Noordbroek*, groot 1 B., 19 R., 30 E., wordende bij DERK JANS BAAS en Vrouw onder vaste beklemming gebruikt, voor eene jaarlijksche, op Martini verschijnende, huur van *f* 14,00.

VII. Den EIGENDOM van een' Akker *Land*, gelegen te *Noordbroek*, groot 67 R., 20 E., wordende bij DERK OLTMANS WEMMIJ en Vrouw onder vaste beklemming gebruikt, voor eene jaarlijksche, op Martini verschijnende, huur van *f* 14.00.

VIII. Den EIGENDOM van eene *Behuisde Heemstede*, gelegen onder *Noorddijk*, groot 3 R., 70 E., wordende bij JAKOBS KLAASENS VAN ZAALEN en Vrouw onder vaste beklemming gebruikt, voor eene jaarlijksche, op den 1sten Mei verschijnende, huur van *f* 3,75, en

IX. Den EIGENDOM van eene *Behuisde Heemstede*, mede te *Noorddijk* gelegen, groot 3 R., 58 E., wordende bij JAN BERENDS ARENDS en Vrouw onder vaste beklemming gebruikt, voor eene jaarlijksche, op den 1sten Mei verschijnende, huur van *f* 3.75.

Zullende de Eigendomsbewijzen en Veilconditiën op de gewone plaatsen ter lezing liggen.

Mr. E. VAN EERDE,
Notaris.

NAJAARS-HOUTVEILING,

ONDER WERKELIJKE HOUTKOOPERS, op ZATURDAG den 13den November 1852, des voormiddags te 11 uur, ten Huize van den Logementhouder G. TER STEEG, te *Delfzijl*, van **eene groote partij** VUREN Maats en Overmaats **BALKEN**, aangevoerd van *Frederikstadt*, *Laurvig* enz., alsmede eene partij STETTINER **GREENEN BALKEN**, OOSTZEESCHE **DEELEN**, **KOLDERS**, ENZ.

Mr. H. J. OFFERHAUS, *Not*.

BOELDAG,

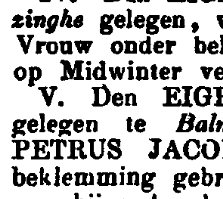

op DINGSDAG den 16den November 1852, des voormiddags precies te tien uur, ten verzoeke en ten Huize van B. G. SISSINGH, bij de *Nieuwe Schans*, van:

BOERENBESLAG, bestaande onder anderen in drie BOERENWAGENS, twee PLOEGEN, twee LOOIKEN, een HIDWAGEN met een HID, een PAARD, twee vette VARKENS, WAAIJERS, ZEEVEN en verder BOERENGEREEDSCHAP, een Stel nieuwe GEREIDEN, MELKGEREEDSCHAP, een groot KERNRAD, HUISMEUBELEN, ENZ.

B. HAITZEMA VIËTOR, *Notaris.*

*** De Notaris **GOSLINGS**, te *Harlingen*, zal, op WOENSDAG den 17den November 1852, 's namiddags te 4 uur precies, in het Heeren Logement van D. MINNEMA aldaar, in het openbaar verkoopen:

Plus minus **150** Vaten **POTASCH**, meerder of minder beschadigd door Zeewater, liggende in Entrepôt, aangebragt van *St. Petersburg*, per het Kofschip *Klaassina Bruins*, Kapt. J. F. SMID. — Te bezigtigen op den dag van Verkoop van des voormiddags 9 tot 4 uur 's namiddags, in het PAKHUIS in de Roepersteeg, Wijk C., no. 132. Nadere Informatiën te bekomen bij voornoemden Notaris en den Heer J. VELLINGA, *Cargadoor* te *Harlingen*.

BOELDAG VAN

ESSCHEN- EN WILGENHOUT,

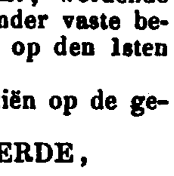

op ZATURDAG den 20sten November 1852, des middags te 12 uur, eene aanzienlijke partij jonge en gave **ESSCHEN-** en **WILGEN BOOMEN**, geschikt voor **Blokmakers, Kuipers, Stoeldraaijers, enz.** op en bij het Land van ALBERTES SMITH, te *Hoogezand*, ten overstaan van

Mr. J. RENGERS HORA SI AMA,
Notaris.

VERHURING VAN EENE

BOERENPLAATS, voor 9 Jaren.

Op WOENSDAG den 17den November 1852, des avonds te 6 uur, zal, in het GEMEENTEHUIS te *Sappemeer*, voor 9 *achtereenvolgende jaren*, publiek te huur gepresenteerd worden, in perceelen en massa: Eene **BOERENPLAATS**, bestaande in eene kapitale BEHUIZING en SCHUUR, staande aan het *Borger-Compagniesterdiep* en den Weg naar *Veendam*, onder *Sappemeer*, met BOOMGAARD, TUIN en het daarachter gelegen en bijbehoorend BOUW- en WEIDELAND, te zamen groot 19 B., 36 R., 32 E., onder *Sappemeer* en gedeeltelijk in de *Trips-Compagnie*, Oostkant, onder *Muntendam*, in eigendom bewoond door den Heer A. J. TEN CATE, ten overstaan van den Notaris

Mr. C. HARTMAN BUSMANN.

Mr. **C. HARTMAN BUSMANN**, Notaris te *Sappemeer*, zal, op VRIJDAG den 26sten November 1852, des avonds te 5 uur, in het GEMEENTEHUIS te *Sappemeer*, publiek te koop presenteren: I. Eene **BEHUIZING** en **SCHUUR** met ERF, TUIN, BOOMGAARD en eene Plaats LAND daarachter, te zamen groot 4 B., 90 R., 50 E., staande en gelegen in de *Borger-Compagnie*, Westkant, onder *Muntendam*. II. Eene BEHUIZING en SCHUUR met ERF, TUIN, BOOMGAARD en eene Plaats VRIJ en EIGEN LAND daarachter, groot 4 B., 89 R., mede aldaar, Oostkant. III. Eene Plaats LAND, groot 4 B., 86 R., 60 E., op de *Kalkwijk*, Oostkant, onder *Hoogezand*. IV. Een Kamp LAND, groot 1 B., 12 R., 40 E., mede aldaar. V. Eene Plaats LAND, groot 4 B., 98 R., 10 E., in de *Borger-Compagnie*, Westkant, onder *Sappemeer*. VI. Eene halve Plaats LAND, groot 2 B., 47 R., 10 E., mede aldaar, — en VII. Een HUIS en ERF, groot 6 R., 30 E., aan de *Kalkwijk*, Oostkant. Alles in eigendom behoorende aan de Erven H. H. MAATHUIS en Vrouw, te *Borger-Compagnie*; het laatste perceel mandeelig met H. R. KEISER.

Mr. C. HARTMAN BUSMANN.

*** Mr. **C. HARTMAN BUSMANN**, Notaris te *Sappemeer*, zal, op MAANDAG den 29sten November 1852, des avonds te 5 uur, in het GEMEENTEHUIS te *Sappemeer*, publiek te koop presenteren:

I. Eene losse plaats VRIJ en EIGEN LAND, groot 6 B., 78 R., 70 E., gelegen in de *Trips-Compagnie*, Westkant, onder *Muntendam*, — in eigendom behoorende aan M. J. MULDER en Vrouw, te *Sappemeer*, — en

II. 4 Kampen VRIJ en EIGEN LAND, groot 4 B., 8 R., 90 E., gelegen in de *Trips-Compagnie*, Oostkant, onder *Muntendam*, in eigendom behoorende aan J. P. MEIJER en Vrouw, Landbouwers op de *Zuidwending*, onder *Veendam*.

Mr. C. HARTMAN BUSMANN.

VERHURING VAN EENE BOERENPLAATS, voor 3 Jaren.

Op DINGSDAG den 30sten November 1852, des avonds te 6 uur, zal, in het GEMEENTEHUIS te *Sappemeer*, voor 3 jaren publiek te huur gepresenteerd worden: I. Eene **BOEREN BEHUIZING** en **SCHUUR** met ERF, TUIN en een Plaats BOUWLAND daarachter, te zamen groot 9 B., 70 R., 70 E., aan het Achterdiep onder *Sappemeer*. II. Eene Plaats BOUWLAND, groot 10 B., 64 R., 60 E., daarnaast, beide gedeeltelijk onder *Slochteren*, — en III. 6 Kampen GROEN- en BOUWLAND, aan de *Jagerswijk*, te *Sappemeer*. Alles in eigendom behoorende aan den Heer H. MAATHUIS, te *Sappemeer*, — ten overstaan van den Notaris

Mr. C. HARTMAN BUSMANN.

*** **J. VEENHOVEN, H.z.**, enz., zal, ten verzoeke van de Gecommitteerde VOLMAGTEN, op WOENSDAG den 24sten November eerstkomende, des avonds te 5 uur, in het SNIKHUIS te *Kiel-Windeweer*, voor 3 jaren publiek verhuren:

Genoemd **SNIKHUIS** met de **TREKSCHUIT** en **ANNEXEN**, varende van de *Kiel-Windeweer* op *Groningen*, vice versa; te aanvaarden op Mei 1853.

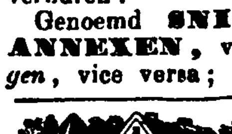

Na bekomene autorisatie, zal, in het laatst van de maand December 1852, ten Huize van den Kastelein J. SCHIPPER, te *Aduard*, publiek ter verkoop worden aangeboden: Eene kapitale **BOERENPLAATS**, no. 38, bestaande in eene BEHUIZING en SCHUUR, met het REGT der VASTE, IN ALLE LINIËN VERERVENDE BEKLEMMING van ruim 37 Bunders best *Land*, voor het grootste gedeelte uitmuntend *Groenland*, staande en gelegen op *de Hooge-* en *Lagemeeden*, onder *Aduard*, doende aan onderscheiden Eigenaars tot eene vaste huur *f* 287—50, waarover de halve Koopschat tegen een' jaarlijkschen interest naar $4\frac{1}{2}$ ten honderd kan blijven staan, toebehoorende aan C. G. BRAKER, L[…] bouwer op de *Hoogemeeden*, en diens Kinderen.

Mr. M. DE MUINCK.

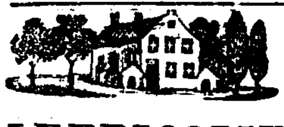

In DECEMBER a.k., op na[…] te bepalen tijd en plaats, zal op[…] lijk te koop worden aangebod[…] Eene sedert jaren in werking zij[…] **LEERLOOIJERIJ, TOUWERIJ** c. […] bestaande uit:

I. Eene zeer aangenaam gelegene en wélingerigte B[…] HUIZING met vijf Vertrekken, en een TUIN er acht[…]

II. 4 WOONKAMERS met daarboven zijnde DROOG[…] ZOLDERS, welke ieder afzonderlijk worden verhuurd.

III. Eene groote SCHUUR met DROOGZOLDER, PA[…] ZOLDER, PAKKELDER, ruim AFDAK met 4 KAL[…] KUIPEN en een WOONKELDER, welke afzonderl[…] wordt verhuurd.

IV. Eene groote SCHUUR met WERKWINKEL [...] DROOGZOLDER, waarnevens een ruim AFDAK m[…] LAAFKUIPEN, en waarachter, ten

V. Een zeer groote TUIN met vele fijne Vrucht drag[…] BOOMEN.

VI. Eene SCHUUR met WERKWINKEL en DRO[…] ZOLDER.

VII. Pl. m. 1/3 AANDEEL in 4 nieuwe WOONKAM[…]

VIII. Pl. m. 37 LOOIKUIPEN en 18 KALKKUIPE[…]

Alles bij elkander gelegen en een en ander ook […] geschikt tot andere Bedrijven. — Zoomede:

Eene afzonderlijk gelegene BEHUIZING, op een' a[…] namen en neringrijken Stand, geschikt tot velerh[…] Bedrijven.

Alles inmiddels **UIT DE HAND TE KOOP** te bevragen bij den Eigenaar en Gebruiker te *Groni[…]* lett. P, no. 47.

Voorloopig wordt bekend ge[…] dat in de maand DECEMBER […] staande te koop gepresenteerd zal […] den: Een **HUIS** met een' [...] ten **TUIN** daarachter, staande op het aangen[…] van *Noordbroek*, vroeger bewoond geweest door H[…] BLAAUWPOT.

Wedw. H. H. BLAAUWP[…]

*** In het laatst van de maand DECEMBER e.k. Heer P. R. BRONS, te *O. Pekela*, voornemens publi[…] koop te presenteren:

I. Eene aanzienlijke en[…] **KOOPMANSBEHUIZ[…]** voorzien van diverse KAMERS, VOORHUIS, KELDER, PUT, GENWATERSBAK en verdere GERIJFELIJKHEDEN, de aanhoorige groote HOUTSCHUUR, DRIFT en acht[…] legenen fraaijen TUIN met APPELHOF; — alles st[…] en gelegen te *O. Pekela*, bij het benedenste Verlaat, kant, eigen Grond. In dit Perceel is sedert vele jaren goed succes de Handel in **Hout** en **IJzerw[…]** geëxerceerd, en

II. Twee Kampen best GROENLAND, groot […] Bunder, bij elkaâr liggende te *Oude Pekela*, aan de […] op *Wedde*.

PICCARDT, N[…]

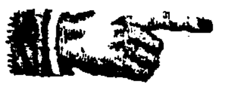

DOOFHEID kan gene[…] den door Dr. **PINTER'S** […] **NETISCHE OORPILLEN**.

Het zijn kleine Pillen in een w[…] rold, dat even als een gewoon watje in het oor […] wordt. Wij hebben met heel veel genoegen reeds v[…] gelukkige Genezingen berigt ontvangen en toch is het kort geleden, dat wij ze ingevoerd hebben. Eenige gevers hebben ons vergund publiciteit aan hunne […] lingen te geven, waarvan wij gaarne gebruik maakt[…]

Boekjes, waarin de wijze van gebruik en eenige bijzonderheden aangegeven zijn, worden in alle Dépôt[…] afgegeven.

Een Doosje, waarin 60 dezer Watjes, wordt voor […] verkocht. Wij verzoeken Heeren Dépôthouders o[…] mede te deelen wat hun over de uitwerking dezer […] rigt wordt.

Dr. F. M. FELDBERG, in *Weenen*, betuigt, dat […] zijne praktijk Personen, die vele jaren doof waren, […] mede genezen heeft, en dat iedere Doofheid daarm[…] nezen kan worden, als zij niet mede op de wereld […] men is of als de Gehoorwerktuigen niet gedood […] Inspuitingen eener sublimaatoplossing, welke in […] Ziekten gebezigd wordt.

Te *Amsterdam* in het VERKOOPHUIS; te H. P. A. VAN GORCUM; te *Delfzijl* bij A. W[…] ZER; te *Groningen* bij C. RIKKERS en M. GAA[…] te *Meppel* bij de Wed. BRANDERHORST; te *Pe[…]* T. FELDBRÜGGE; te *Veendam* bij S. SAVENYE; […] *schoten* bij G. WASMAN en in de overige Steden […]

Wordt gevraag[d]

Een **SCHOENMAKERSKNECHT**, om […] n dienst te treden, bij C. KIEFT, te *Kleinemeer*[…]

*** Heden is alom verzonden het **eerste Nommer** van de

NIEUWE BOEKZAAL.

MAANDSCHRIFT VOOR DE PROTESTANTSCHE KERK. Prijs van den Jaargang *f*[…]

De Heeren VAN DRUTEN en BLEEKER willen de prioriteit aan mijne *Nieuwe Boekzaal* bet[…] zelfs verdenking wekken tegen de eerlijkheid, waarmede zij is ondernomen. Feiten weêrleggen hen. […]btingwaardige Redactie kan niet geraadpleegd zijn over hunne annonce.

In den aanvang van Junij werd aan den Redacteur van de Heeren VAN DRUTEN en BLEEKER ke[…] geven, dat er dezerzijds voornemen bestond tot het uitgeven van eene *Nieuwe Boekzaal*. Dit geschiedde[…] woord op een' Brief, waarin melding gemaakt werd van het plan tot een Tijdschrift: *Licht en Kracht*. E[…] *schrift ter bevordering van Christelijk en Kerkelijk leven*, uit te geven te *Sneek*; bij VAN DRUTEN en BLE[…]

Den 16den September, bestelde ik bij de Heeren ENSCHEDÉ de letter voor mijne *Nieuwe Boekzaal*; […] deelte der Kopij was toen reeds op de Drukkerij. Den eersten October vervond de Redacteur van de VAN DRUTEN en BLEEKER eene CIRCULAIRE, medewerking vragende niet voor *Licht en Kracht*, m[…] eene *Nieuwe Boekzaal*. Die Circulaire werd gezonden aan al de Vrienden van mijne Redactie, die voor een […] hunnen naam gaven. Mijne Redactie achtte eene naamlijst van Medearbeiders voor *deze* zaak ondoelmatig.

Het zijn niet de Heeren VAN DRUTEN en BLEEKER, die over miskenning van regten te klagen hebb[…]

ARNHEM, 9 Nov. 1852.

G. W. VAN DER W[…]

WEÊRKUNDIGE WAARNEMINGEN,

gedaan te *Groningen*; medegedeeld van wege het Genootschap: *Ter bevordering der Natuurkundige We[…]*

NOVEMBER en OCTOBER **1852.**

DAGEN	BAROMETER op 0°.			THERMOMETER			VOCHTIGHEIDSTOESTAND.			WINDSTREEK.			LUCHTSGESTELDHEID.		
	8 uur.	2 uur.	8 uur.	8 u.	2 u.	8 u.	8 u.	2 u.	8 u.	8 uur.	2 uur.	8 uur.	8 uur.	2 uur.	8 u[ur.]
31	753,11	751,15	753,51	7,1	11,0	11,3	0,93	0,95	0,96	O.Z.O.	Z.W.	W.Z.W.	betrokken	betrokken	[illegible]
1	758,94	759,57	758,71	8,7	13,0	11,0	0,97	0,90	0,94	Z.W.t.W.	Z.t.W.	Z.O.t.Z.	mistig	„	betr[…]
2	754,52	753,35	751,07	14,5	15,1	15,1	0,96	0,94	0,99	„	Z.Z.W.	Z.Z.W.	regen	regen	reg[…]
3	753,80	755,10	756,51	12,5	13,3	11,0	0,89	0,86	0,90	Z.W.	Z.W.	Z.t.W.	betrokken	betrokken	bew[…]
4	757,88	758,95	759,66	9,8	12,0	8,6	0,94	0,81	0,92	Z.t.W.	Z.W.tW.	Z.W.tW.	bewolkt	bewolkt	weinig […]
5	756,10	753,46	753,22	8,7	13,5	13,2	0,91	0,89	0,88	O.t.Z.	O.Z.O.	Z.O.t.O.	betrokken	„	betr[…]
6	756,57	759,42	761,60	11,6	13,1	8,5	0,91	0,84	0,88	Z.W.t.Z.	Z.W.t.Z.	Z.Z.W.	„	weinig bewolkt	be[…]

Gem. over de maand October.
756,16 — 9,3 — 0,88 — Regen. 149 strepen.

Te *Groningen*, bij de Erven C. M. VAN BOLHUIS HOITSEMA.

BIJVOEGSEL
tot de Groninger Courant van den 12den November
1852, *no.* 91.

(*Vervolg der Nieuwstijdingen.*)

BELGIE.

BRUSSEL, 7 November.

De beide Prinsen zijn heden naar Engeland op reis gegaan, om een bezoek te brengen aan Koningin *Victoria* en op Claremont.

Van den 10den. Gisteren is in de kamer van vertegenwoordigers verslag uitgebragt over het wets-ontwerp betreffende den spoorweg naar de Nederl. grenzen. — De minister van justitie heeft het wets-ontwerp tot herziening der wet van 1816, betreffende de drukpers, aangeboden. Daarin wordt onder anderen vastgesteld, dat degeen, die zich in openbare plaatsen of in openbare bijeenkomsten door redevoeringen, kreten, bedreigingen, hetzij in aangeplakte, verkochte of ten toon gestelde gedrukte geschriften, platen of zinnebeelden schuldig zal hebben gemaakt aan hoon of beleediging jegens vreemde vorsten of boosaardiglijk hun gezag zal hebben aangerand, gestraft zal worden met eene gevangenisstraf van 3 maanden tot 2 jaren en eene geldboete van 100 tot 2000 frs, en bovendien van de regten, omschreven bij art. 42 C. P., beroofd worden voor den tijd van 2 tot 5 jaren; de herdruk van in vreemde landen gedrukte geschriften, platen of zinnebeelden is aan dezelfde straf onderworpen. De vervolging geschiedt op aanklagt der vertegenwoordigers van de vreemde regeringen, die zich beleedigd zullen achten. Die aanklagt zal door den minister van buitenl. zaken aan het parket worden gezonden, zonder bij de processtukken te worden gevoegd. De vervolging geschiedt binnen drie maanden na den dag waarop het delict is gepleegd; de wet van den 28sten Sept. 1816 is afgeschaft.

NEDERLAND.

Tweede Kamer der Staten Generaal.

De commissie van rapporteurs, zamengesteld uit de heeren *v. H. Reinestein*, *Rochussen*, *Meeussen*, *de Raadt* en *Hugenholtz*, heeft den eersten November het voorloopig verslag opgemaakt betreffende het onderzoek in de afdeelingen der Tweede Kamer van de begrooting van het *achtste* hoofdstuk (Marine) der Staats-begrooting voor 1853.

Algemeen is opgemerkt, dat het cijfer *f* 178,000 hooger is dan voor 1852 ten behoeve van deze dienst is toegestaan. Eenige leden hebben daarin weder eene strekking tot opdrijving der begrootingen meenen te bespeuren, welke zij niet konden goedkeuren. Zij hebben gemeend, dat elke voorgedragene uitgave niet behoorlijk geregtvaardigd was, en hebben verlangd kennis te bekomen van het verslag van de commissie van zee-officieren, welke, in het begin van dit jaar, onder voorzitterschap van Z. K. H. Prins *Hendrik*, bijeengeroepen is geweest om den minister ten aanzien der aan te wenden verbeteringen voor te lichten.

De groote meerderheid der leden, welke deel hebben genomen aan het onderzoek, heeft daarmede niet ingestemd; — te minder, omdat het meerder bedrag moet worden toegeschreven aan buitengewone uitgaven, wegens het tot stand brengen van twee lichttorens; — aan de bevordering van den aanbouw van schepen, en aan den wensch ter uitbreiding van de active zeemagt. Vele der laatstgenoemde leden hadden echter gewenscht, dat men niet tot deze uitbreiding ware overgegaan, dan na het aannemen van een vast stelsel, betreffende de geheele inrigting van ons zeewezen; niet uitsluitend betreffende de bepaling van de sterkte der bodems, zoowel in vredes-, als in oorlogs-tijd, maar ook voor de regeling van het materiëel, 't welk ten allen tijde op de werven aanwezig behoort te zijn, en waarvan de voorraad, naar het inzien van sommige hunner, in den laatsten tijd al te zeer is verminderd. Voor het overige heeft men zich ook van deze zijde vereenigd met den wensch, om mededeeling van het verslag der commissie voor het zeewezen te erlangen, en te meer, omdat men meende te weten, dat hetzelve in gereedheid was.

Vele leden hebben gewenscht inzage te erlangen van de vertoogen van den handel, betreffende het zenden van gewapende schepen naar Australië, waarvan men de noodzakelijkheid geenszins ontkent, sedert de vaart derwaarts, ook van Java zeer levendig is geweest, en de Regering deze uitzending doet voorkomen als een tijdelijk hulpmiddel, geenszins voldoende aan hetgeen de handel wenschelijk en nuttig acht.

De groote meerderheid keurt de versterking der zeemagt in de O. Indien, die van 1955 koppen op 2322 zoude worden gebragt, zeer goed, maar verlangt, dat deze vermeerdering niet zal worden verkregen door vermindering van stoomschepen, waarvan de dienst in dat oord zoo nuttig is, en waarvan het aantal van *tien* op *acht* bodems zou worden gesteld.

Het heeft opmerking gebaard, dat het aantal kanonneerbooten in de laatste jaren aanmerkelijk is verminderd, en men heeft gemeend, dat, indien eenmaal dergelijke vaartuigen voor de verdediging onzer binnen-wateren mogten worden gevorderd, de behoefte daaraan zich zeer sterk zou doen gevoelen.

De overgelegde staten, betreffende de werkzaamheden op 's Rijks werven, is weinig bevredigend voorgekomen. Men meent, dat niet één nieuw schip op stapel is gezet; dat wel in Amsterdam drie stoomschepen te water zijn gelaten, maar dat op de andere werven niet één schip is afgebouwd. Men meent, dat dergelijke uitkomst niet in verhouding staat met de aanzienlijke som, die daarvoor jaarlijks wordt uitgetrokken, en men wenscht te kennen een' staat van alles wat in 1851 op de werven is geschied, en van alles wat de Regering voornemens is, om gedurende 1853 daarop, met de verlangde gelden, te doen uitvoeren.

Men heeft met genoegen de vermindering van de tarieven der loodsgelden en daardoor de ontlasting van den handel vernomen. Men heeft zich echter voorgesteld, dat dit alleen als een maatregel van overgang zal kunnen worden aangemerkt, en men heeft er zeer op willen aandringen, dat deze aangelegenheid ten spoedigste bij de wet zal worden geregeld; dat aan de steeds aangroeijende kas van het loodswezen eene vaste bestemming zal worden gegeven, of liever, dat dit fonds zal worden opgeruimd, en de loodsgelden als gewone rijks-inkomsten en uitgaven zullen worden beschouwd, beheerd en verantwoord.

Bij het vooruitzigt, dat de zoo noodzakelijke herziening van de militaire strafwetgeving nog zoo spoedig niet tot stand zal kunnen worden gebragt, hebben eenige leden de vraag geopperd, of niet dadelijk de meest stuitende straffen der zeelieden, die niet meer tot onzen tijd behooren, en bij andere natiën niet gevonden worden, zouden kunnen worden afgeschaft.

Vrij algemeen is men teruggekomen op de reeds vroeger verlangde splitsing van de kosten voor het materiëel der zeemagt, waarvoor *f* 1,220,000 is uitgetrokken. Men heeft ook verlangd te vernemen, of de percussie-granaten van nieuwe uitvinding werkelijk zoo zeer aan de verwachting beantwoorden, dat het geld, voor den aankoop van het geheim daarvan verstrekt, kan geacht worden goed besteed te zijn. — Uit de verhooging van den post voor het werffonds, ten behoeve van het korps mariniers, heeft men opgemaakt, dat de Regering krachtiger pogingen wil aanwenden, om dit korps voltallig te maken, en heeft men gemeend, zulks, in het belang van 's rijks zeedienst, allezins te moeten goedkeuren.

Het voorloopig verslag wegens het onderzoek in de afdeelingen van de Tweede Kamer der Staten Generaal van de voorgestelde begrooting voor het *tiende* hoofdstuk (het departement van oorlog) van de staatsbegrooting van 1853, is door de commissie van rapporteurs, bestaande uit de heeren *Dommer*, *Schiffer*, *Meeussen*, *de Raadt* en *van Nispen*, den 6den dezer vastgesteld.

In hetzelve wordt te kennen gegeven, dat men vrij algemeen met leedwezen in deze voordragt eene strekking meent te hebben opgemerkt tot verhooging der staatsuitgaven; dat, wel is waar, het eindcijfer dezer begrooting, vergeleken bij dat van het loopende jaar, geene verhooging heeft ondergaan, maar dat men reden meent te hebben om te vreezen, dat de uitgaven van dit hoofdstuk over het jaar 1853 aanmerkelijk hooger zullen zijn dan over de voorgaande jaren; dat alsdan dit cijfer, zoo niet geheel, dan toch nagenoeg geheel zal worden uitgeput, en dat derhalve voor het jaar 1853 geenszins zal kunnen worden gerekend op zoodanig overschot, als b. v. voor 1851 daarop is verworven, en hetwelk ongeveer vierdehalve ton gouds heeft bedragen. Men grondt zich daarbij, behalve op de maatregelen, welke onlangs bij het departement van oorlog zijn genomen, ook hierop, dat bij de onderwerpelijke begrooting de vaste posten, waarop weinig kan vrijvallen, veelal zijn verhoogd, en dat daarentegen het cijfer der wisselvallige posten is verminderd.

Vele leden hebben verklaard, dergelijke strekking te minder te kunnen goedkeuren, vermits, hoe gunstig de toestand van de rijks middelen moge zijn, deze toch altijd afhankelijk blijft van wisselvallige omstandigheden. Van die zijde is dan ook de wensch uitgedrukt, dat, na de voltooijing van de reorganisatie der verschillende wapens, men geenszins daarop terug moge komen, daar de ondervinding heeft geleerd, dat elke nieuwe organisatie van dien aard nadeelig werkt op het cijfer der pensioenen.

Eenige leden hebben echter geenszins daarmede ingestemd, en hebben, altijd verlangende, dat ook bij het departement van oorlog de meest mogelijke spaarzaamheid mogt worden in acht genomen, hun genoegen betuigd, dat in den laatsten tijd door het hoofd van het departement maatregelen zijn genomen, die misschien op den duur eenige meerdere uitgaven kunnen vereischen, maar als onvermijdelijk moeten worden aangemerkt, wanneer men onze betrekkelijk geringe krijgsmagt datgene wil doen worden, wat zij wezen moet, namelijk de kern van een veel grooter leger, de grondslag, waarop in tijd van nood kan worden voortgebouwd.

Voor sommige posten heeft men meerdere toelichting verlangd, als onder anderen voor de aangevraagde meerdere uitgave voor het wapen der kavallerie, ten bedrage van *f* 50,465, zonder dat het blijkt, uit welken hoofde die verhooging wordt gevorderd. Zoo heeft men ook gewezen op de voorgedragene kosten der artillerie, zonder dat de nieuwe formatie van dat wapen in de begrooting is vermeld. Ook heeft het cijfer der verleende pensioenen, ten beloope van *f* 64,494, de aandacht der leden opgewekt. Men heeft wel niet willen beweren, dat militairen zouden zijn gepensioneerd, welke nog voor de active dienst bekwaam waren, maar men heeft toch der regering ernstig in bedenking willen geven, om van het regt om pensioen te verleenen geen te ruim gebruik te maken. Eenige leden hebben een ander gevoelen voorgestaan, en hebben bij die gelegenheid verklaard, dat zij zich over de wet op het verleenen van pensioen bij de landmagt hebben verheugd, omdat de daarbij vastgestelde bepalingen, naar behooren toegepast, kunnen strekken om aan ons klein leger innerlijke kracht te verzekeren, en het een goed leger te doen worden en blijven; maar dat dan ook de regering van het regt om te pensioneren een ruim gebruik behoort te maken, en het niet-pensioneren van een' officier, die in de termen der wet van Augustus 1851 valt, steeds uitzondering, en het pensioneren regel moet zijn, al worden daardoor de uitgaven van het hoofdstuk verhoogd.

'sGRAVENHAGE, 9 November.

Wij vernemen, dat bereids twee sectiën van de Tweede Kamer der Staten Generaal het onderzoek van het *reglement op het beleid der regering in Nederlandsch Indië* hebben ten einde gebragt, maar dat de drie overige sectiën nog wel drie dagen aan het onderzoek zullen moeten wijden. Eerstgenoemde sectiën beginnen morgen het onderzoek van het reglement op de West-Indiën. In deze sectiën zijn met eene overgroote meerderheid niet slechts de details, maar bovenal de hoofdbeginselen van het regerings-ontwerp ten eenemale afgekeurd, en ook in de overige sectiën moet, tot zoo ver het onderzoek daar is gevorderd, het oordeel niet minder ongunstig zijn uitgevallen.

Er zou dan ook, zoo verzekert men, geene mogelijkheid bestaan, om het regerings-ontwerp *te wijzigen* naar den geest der groote meerderheid van de Kamer, zoodat het naauwgezet onderzoek slechts strekken zou, om den minister van koloniën de beginselen aan de hand te geven, waarnaar *een geheel nieuw ontwerp* zou behooren te worden bewerkt.

Men verwacht, dat eerstdaags eene openbare zitting zal worden gehouden tot het indienen van nieuwe en tot het uitbrengen van verslagen over aanhangige ontwerpen van wet.

— Aan de *partikuliere correspondentie* van hier in de *Overijssel*, ontleenen wij het volgende:

„Tot de hoofdpunten, die, hoogstwaarschijnlijk, bij de discussiën over de Staatsbegrooting, het voorname onderwerp der beraadslaging zullen worden, behoort onder anderen:

„*De hooge raad der Nederlanden.* — Dat collegie kan het onderwerp eener interessante discussie worden. Art. 185 der grondwet legt aan dat collegie de verpligting op, om van *elke vakature* kennis te geven aan de Tweede Kamer, terwijl het, volgens de wet op de regterlijke organisatie, aan de regering vrij staat, minstens 12 of hoogstens 14 raadsheeren aan te vullen. Nu heeft de hooge raad sinds eenige jaren verzuimd, aan de Tweede Kamer kennis te geven, dat er bij dat collegie *twee vakatures* bestaan. De Kamer heeft dit, in haar voorloopig verslag, doen opmerken; en eenige dagen later vernam men, dat de H. R. een adres had gerigt aan den Koning, met verzoek, dat de regering den hoogen raad magtige, om de Kamer van de twee bestaande vakatures kennis te geven. Was de regering bevoegd, om den hoogen raad te verbieden, een bepaald voorschrift der grondwet uit te voeren? Want het *adres* laat geene andere uitlegging toe. En was de hooge raad wel verpligt, aan zoodanig verbod gevolg te geven? —

„*Het hoog militair geregtshof*, dat aan ons landje jaarlijks eene som van *f* 73,130 kost, is sinds vele jaren een steen des aanstoots geweest. Men heeft herhaaldelijk op zijne opheffing aangedrongen, en telkens was het antwoord der regering, dat die opheffing niet kon geschieden, dan nadat de herziening der wet op de regterlijke organisatie of die op de militaire wetgeving zou zijn tot stand gekomen. De Tweede Kamer heeft dit onderwerp thans met vernieuwde kracht ter sprake gebragt, en door het voorbeeld van België aangetoond, dat men niet noodig had, zoodanige herziening af te wachten. Even als daar, zou men ook hier de werkzaamheden kunnen doen verrigten door een geregtshof *ad hoc*, zamengesteld uit daartoe gedelegeerde leden van een provinciaal geregtshof en van hoofd-officieren. Hetzelfde heeft in onze Oost- en West-Indiën plaats, waar het militair geregtshof, op die wijze ingerigt, niet meer dan *f* 2 à *f* 3000 's jaars kost. Hier ware alzoo eene aanzienlijke som te besparen."

— Naar men verneemt, is door den minister van binnenl. zaken aan *Floor en Comp.*, te Amsterdam, vergunning verleend tot het aanleggen van een' postwagendienst van Rotterdam naar Amsterdam, *vicc versa*, dagelijks vertrekkende van Amsterdam 's morgens te 9 uur en van Rotterdam te 8 uur.

AMSTERDAM, 8 November.

Naar hetgeen blijkt, begint men zich er zeer aan te laten gelegen liggen, om onze zeemagt, zoo spoedig de omstandigheden het toelaten, te doen deelen in de voordeelen, welke aan oorlogschepen kunnen verschaft worden, door de toepassing van een matig stoomvermogen en de werking der waterschroef. Op last van den minister van marine zijn en worden plannen ontworpen voor de verschillende stoom-schroefschepen, welke men aanvankelijk verlangt te bezitten, en waarvan er drie te Amsterdam en een te Vlissingen, op de rijks werven, moeten gebouwd worden. Aan twee dier schepen zijn de namen *Meduza* en *Borneo* gegeven, en voor het eerstgenoemde, eene korvet, zijn de voorbereidende werkzaamheden te Amsterdam reeds met kracht aangevangen, en zal men spoedig kunnen overgaan tot het op stapel zetten van deze nieuwe soort van schepen, welke, voor de dienst in de koloniën vooral, zoo bijzonder nuttig zullen kunnen zijn en daarbij zeer veel minder kostbaar in het gebruik dan gewone stoomschepen, terwijl zij als oorlogschepen ook meerdere waarde hebben.

— Met veel belangstelling verneemt men, dat er thans krachtige pogingen worden aangewend tot het oprigten van *bad-* en *waschhuizen* in eenige wijken dezer stad, alwaar die inrigtingen van het grootste nut zullen kunnen zijn. Het is te hopen, dat het plan daartoe spoedig met een gunstigen uitslag moge worden bekroond. Binnen kort zal men in staat zijn, nadere bijzonderheden over deze zoo gewigtige aangelegenheid mede te deelen.

— Men berigt ons, dat de minister van financien, tijdelijk belast met het departement over de Hervormde en andere eeredienster, Z. M. den Koning eindelijk zou hebben voorgedragen de agreatie van het beroep, door de Israëlitische gemeenten in Overijssel, op den heer dr. *Frânkel*, tot opperrabbijn uitgebragt.

Gelijk men weet, heeft de Tweede Kamer, in § 11 van het *voorloopig verslag*, over het VIde hoofdstuk der staatsbegrooting, van de regering de redenen gevraagd, waarom tot dusver de bekrachtiging op dit beroep is achtergebleven.

— Men schrijft van Batavia aan de *Indiër*, dat in het Palembangsche eene schijnbare rust heerscht, maar dat [illegible] onderrigte en belderziende menschen vreezen, dat het smeulend vuur daar spoedig weder in vollen vlam zal uitbersten, zoodra de gelegenheid maar eenigzins gunstig is. Ook het gouvernement schijnt nog verre van gerust te zijn, [illegible] het verbod van den gouverneur-generaal, om wapens in Palembang in te voeren.

UTRECHT, 8 November.

De heer *C. W. M. van de Velde*, denkt alhier, in het gebouw van kunsten en wetenschappen, eene reeks van acht voorlezingen over Palestina te houden. Zoo iemand, dan mag deze even onvermoeide als bekwame reiziger door dat aan heilige herinneringen zoo rijke land tot zulk eene taak bevoegd geacht worden.

ASSEN, 9 November.

Bij de opening der ingeleverde stembriefjes is gebleken, dat bij herstemming tot lid der Provinciale Staten is gekozen de heer mr. *H. Vos* met 277 stemmen; de heer mr. *J. T. Homan* had 178.

— Men verneemt, dat de minister van binn. zaken thans het gemeentebestuur van Assen heeft gemagtigd, om voorloopig, bij wijze van proeve, de aldaar bestaande Latijnsche school in een gymnasium te veranderen, en zulks overeenkomstig het laatste door den raad vastgesteld reglement, terwijl, na twee jaren, zoo de doelmatigheid der nieuwe inrigting mogt gebleken zijn, het gemeentebestuur de definitive erkenning van het gymnasium, hetzij onveranderd hetzij met de verbeteringen, welke de ondervinding als wenschelijk mogt hebben doen kennen, zal kunnen voorstellen.

— Sedert het laatst deswege gegeven berigt, zijn onder de gemeente Diever twee schapen aan de pokziekte gestorven, 4 hersteld en 25 op nieuw aangetast.

Provinciale Staten van Groningen.

Zitting van Dingsdag den 9den November.

Er zijn 40 leden tegenwoordig. Afwezig: de heeren DAMSTÉ, WAALKENS, MULDER en TEN CATE.

De notulen worden gelezen en goedgekeurd en hierop mededeeling gedaan van de volgende ingekomene adressen:

1) Adres van J. H. LEURINGH e. a. ingezetenen der gemeente Leek, nopens den aanleg van een' grindweg door de dorpen Midwolde, Tolbert, Niebert, Nuis en Marum tot aan de Friesche grenzen. — Adressanten herinneren, dat langs die dorpen vroeger de postweg geloopen heeft van Groningen naar de Lemmer, doch dat dit door den aanleg van den Frieschen straatweg naar Leeuwarden heeft opgehouden. Zij zeggen, dat er intusschen meer en meer behoefte bestaat aan een' grindweg langs genoemde dorpen naar Dragten, Beetsterzwaag, enz., gelijk men dan ook reeds in Friesland tot de begrinding is overgegaan, zoodat er slechts een eind van 3 uren gaans ter begrinding overblijft, behalve een zijtak van Midwolde naar de Leek tot de Drentsche grenzen, lang 20 minuten gaans. De kosten zouden, wegens de weinige onteigening, betrekkelijk gering zijn en de aanleg van den geheelen weg, naar *f* 4 de strekkende el berekend, eene som van *f* 74.800 bedragen, welke door de betrokkene gemeenten Leek en Marum, de provincie en het rijk gezamenlijk zoude moeten worden bijgebragt. Adressanten verzoeken en verwachten, dat de provincie in dezen aanleg, waarbij 2 naburige provinciën door grindwegen met deze provincie worden vereenigd, meer dan gewoonlijk zal bijdragen, doch ook zóó kunnen de overige kosten nog niet door Leek en Marum worden gedragen; weshalve zij hopen, dat het rijk hunne nog te kort schietende krachten zal ondersteunen. — Commissoriaal, in handen van de heeren LAND, SMID en M. V. D. TUUK.

2) Adres van J. H. WIERTSEMA e. a. ingezetenen van de gemeente Marum, nopens den aanleg van den voorgenoemden grindweg. — Aangezien de inhoud gelijkluidende is aan het vorige adres, wordt hiervan geene lectuur gehouden. — Commissoriaal, in handen van dezelfde heeren.

Thans is aan de orde het rapport nopens het adres van vleeschhouwers betrekkelijk de heffing van den accijns op het geslagt. (Zie ons vorig verslag.) — Zonder beraadslaging wordt met algemeene stemmen overeenkomstig de conclusie van dat rapport besloten.

De volgende verslagen worden hierop uitgebragt:

1) Bij monde van den heer BRONGERS, op de voordragt van Ged. Staten nopens een adres van den gemeenteraad van Oldekerk, betreffende de tolheffing op den weg van Enumatil naar de Leek. — Gecommitteerden kunnen zich volkomen vereenigen met de wijze van behandeling van Ged. Staten, om zich te onthouden van de geschiedenis dezer zaak. Gelijk deze, moeten ook zij de vragen, of hier vrijdom van tol zal worden verleend en of de hulptolboom, daar bedoeld, op goede gronden kan worden aangenomen, ontkennend beantwoorden; weshalve zij adviseren, om overeenkomstig de voordragt van Ged. Staten te besluiten. De behandeling van dit rapport wordt bepaald op morgen.

2) Bij monde van den heer MODDERMAN, op de voordragt van Ged. Staten, betreffende het door de Staten vastgesteld grondreglement op de waterschappen. — In de jongst gehouden zomervergadering was een door deze commissie ontworpen grondreglement aan de beraadslaging der Staten onderworpen en daarbij eene uitvoerige memorie van toelichting gevoegd. Met hoeveel zorg die ontwerping ook mogt zijn geschied, zoo volgde het uit den aard der zaak, dat door de gehoudene beraadslagingen daarop onderscheidene wijzigingen door de Staten zijn voorgesteld en aangenomen. Ofschoon het zoo vastgestelde reglement kon beschouwd worden al datgene te bevatten, wat naar het oordeel der Staten daarin behoorde te worden opgenomen, was het echter te voorzien, dat daartegen verschillende bedenkingen door den Minister zouden gemaakt worden, te meer, daar deze zich niet op hun standpunt zou kunnen verplaatsen. Bij Z. Exc. missive van den 12den Aug. waren dan ook voorloopig een twaalftal wijzigingen onder de aandacht der Staten gebragt. Uit eene latere missive van den Minister van den 14den Sept. bleek het, dat de meeste bedenkingen aan den Minister waren voorgekomen de Koninklijke goedkeuring van het reglement niet in den weg te staan en bleef Z. Exc. alleen bij een tweetal bezwaren stilstaan. Dien ten gevolge is door Ged. Staten bij hunne voordragt eene nota van wijzigingen opgemaakt, die huns inziens in het reglement behooren te worden gebragt en het is deze voordragt waarop de consideratiën en het advies der gecommitteerden wordt gevraagd.

Reeds dadelijk beginnen gecommitteerden met het uitspreken van hun genoegen, dat de vrucht van hunne overdenkingen de bijzondere belangstelling der Regering heeft gaande gemaakt en dat het ook door haar wordt erkend, dat in het door hen ontworpen reglement grondbeginselen zijn aangenomen, waardoor vele verkeerdheden voor het vervolg zullen worden weggenomen. Zij stellen twee algemeene opmerkingen op den voorgrond, ten eersten, dat zij bij het ontwerpen van het reglement die beginselen hebben op het oog gehad die, bij de meest mogelijke vrijheid der afzonderlijke waterschappen, door ieder in 't bijzonder bij het maken der huishoudelijke reglementen zouden behooren te worden in acht genomen, en ten tweede, dat zij slechts datgene in hun grondreglement hebben opgenomen, wat, naar hunne wijze van zien, overeenkomstig de eischen des tijds en de belangen der provincie zou behooren te worden vastgesteld; beide deze beginselen moeten bij de beoordeeling van het reglement niet uit het oog worden verloren.

De bedenkingen òf van den Minister òf van Ged. Staten zijn van tweeerlei aard; namelijk de zoodanigen, waarvan de koninklijke goedkeuring is afhankelijk gesteld, en zulke, die, ofschoon in meerdere of mindere mate belangrijk, aan de goedkeuring des Konings evenwel niet hinderlijk mogen beschouwd worden. Wat de eerste soort betreft, daaronder behooren slechts twee, en wel ten eerste de bepaling van art. 33, dat er geene waterschap zal worden daargesteld dan met goedkeuring van Ged. Staten. De Minister acht dit strijdig met art. 192 der grondwet en art. 138 der prov. wet, volgens welke die goedkeuring aan de Staten behoort. Niet al de leden der commissie konden zich met deze opvatting vereenigen, terwijl sommigen in art. 33 niet anders zagen dan bepalingen van voorbereidende werkzaamheden, die tot de oprigting moeten leiden. Eenparig waren echter gecommitteerden van meening, dat er geene afdoende reden bestond om niet aan deze bedenking des Ministers toe te geven en zulks te minder omdat de bezwaren, welke daaruit kunnen en ook zeker zullen voortvloeijen, bij de nog altijd inkomstige algemeene wet op de waterschappen geheel zullen kunnen worden uit den weg geruimd.

In het tweede hoofdbezwaar des Ministers, — rakende

art. 8 der overgangsbepalingen en het voorschrift daarbij voorkomende, opzigtelijk het voordragen der bijzondere reglementen door afzonderlijke commissiën aan Gedep. Staten ten einde door dezen aan de Staten te worden aangeboden en niet onmiddelijk aan de Provinciale Staten — deelen gecommitteerden geheel; ook hunne voordragt had primitief hetzelfde beginsel gehuldigd, weshalve zij geen bezwaar vinden dat art. te veranderen.

Hierop gaat de commissie de overige bedenkingen na, daarbij de nota van wijzigingen van Ged. Staten op den voet volgende. Aan het slot van die nota wordt voorgesteld het woord „waterschap" steeds in het onzijdig geslacht te stellen, omdat dit, volgens den Minister, algemeen in onze wetten is aangenomen en met het taalgebruik strookt. En ofschoon gecommitteerden niet de overtuiging hebben, dat wetgeving en taalkennis altijd gepaard gaan en zij ook den tweeden grond van den Minister niet kunnen beamen, zoo bestond er echter geene reden om niet aan dat verlangen toe te geven. Of waterschap in het mann. of vrouw. of onzijdig geslacht moet worden gebruikt, doet aan het begrip *eens* waterschaps, aan de reglementaire bepalingen *eener* waterschap of aan de wet op *het* waterschap niets af.

Gecommitteerden verklaren zich verder nog tegen de weglating der definitie van waterschap in art. 1 en komen dan tot het advies om in het reglement de wijzigingen op te nemen in hun rapport nader uiteengezet.

De voorzitter stelt de behandeling voor op de eerste vergadering in de volgende week.

De heer Diephuis zou wenschen, dat ook dit rapport, gelijk alle vroegere stukken op de waterschap betrekkelijk, werd gedrukt. — De heeren v. Ittersum, Vos en Wichers ondersteunen dit voorstel, waartoe wordt besloten

De dag van behandeling zal nader aan de orde gesteld worden.

3) Bij monde van den heer Schilthuis, op de voordragt van Ged. Staten, betrekkelijk het brengen van wijzigingen in het door de Staten vastgesteld reglement op de zamenstelling en den ijk der botervaten. — De commissie kan zich, na overweging der gemaakte bedenkingen van den Minister, zeer wel vereenigen met de voordragt van Ged. Staten, ten aanzien van de wijzigingen, door deze in het reglement voorgesteld, welke zij derhalve adviseert goed te keuren, daarbij tevens haar vertrouwen te kennen gevende, dat het aldus gewijzigde reglement geene bezwaren meer zal opleveren, die de goedkeuring daarvan door den Koning in den weg zullen staan. De ontwikkeling der gronden welke de commissie tot haar gevoelen hebben geleid, worden door haar medegedeeld in eene concept-missive, die zij voorstelt ten geleide van het veranderde reglement aan Z. Exc. den Minister op te zenden.

De behandeling van dit rapport zal aan de orde worden gesteld in de vergadering van morgen.

4) Bij monde van den heer W. de Sitter, op het adres van het departement Groningen van de Ned. maatschappij ter bevordering van nijverheid, strekkende, dat de Staten op zoodanige wijze als zij oorbaar en gepast zullen rekenen hunne tusschenkomst en medewerking tot het aanleggen eener spoorweglinie in dit gewest gelieven te verleenen en zijne pogingen tot bekoming van ondersteuning bij den Koning te ondersteunen. — De commissie deelt in het gevoelen van adressanten omtrent het gewigt der voorgestelde spoorweglinïën, zij acht het plan eene zaak van groot belang voor de Noordelijke provinciën en vooral voor de provincie Groningen, die de ondersteuning der Staten waardig mag gekeurd worden, vooral wanneer men tevens het oog slaat op de verbering van kanalen, de voordeelen van welke verbetering nog in groote mate vermeerderd zullen worden door het aanleggen dezer spoorwegen. De commissie adviseert derhalve te voldoen aan het verzoek van de adressanten en een adres van adhaesie aan de aan de goedkeuring des Konings onderworpene plannen tot daarstelling der bedoelde spoorweglinïën aan Z. M. den Koning aan te bieden.

De commissie deelt daarbij tevens een concept-adres in dien geest mede. — Dit rapport en het daarbij gevoegd adres worden dadelijk in behandeling genomen en met algemeene stemmen wordt volgens het advies der commissie besloten.

5) Bij monde van den heer de Haan, op de voordragt van Ged. Staten, betreffende de opschooning van eenige kanalen. — De commissie heeft naauwkeurig het verslag nagezien van den hoofdingenieur, waarin deze door zorgvuldige nasporing der bronnen, gehoudene correspondentie met de verschillende besturen en een grondig onderzoek naar den aard en oorsprong, de regten en verpligtingen heeft opgegeven, die de provincie ten opzigte der hoofdkanalen heeft te vervullen. De commissie prijst den loffelijken ijver en de bekwaamheid door dien hoofdambtenaar daarbij aan den dag gelegd, terwijl zij doet opmerken, dat de juistheid der opgaven nog bevestigd wordt door de opgaven van den archivarius. Aangezien dit onderzoek daarom voor voldoende mag gehouden worden, kan zij kort zijn in de vervulling van de haar opgedragen taak, onder verwijzing n.l. naar deze daarbij overgelegde stukken.

Na eene korte opsomming der verschillende kanalen, tot wier onderhoud de verpligting of geheel of gedeeltelijk op de provincie rust, gaat de commissie voort met mede te deelen, dat de voorstellen van den hoofdingenieur niet ten doel hebben, om eenige verandering in de verpligtingen ten opzigte van het graven dier kanalen te maken. Daar echter tot nu toe velen in gebreke bleven om aan de verpligtingen ten opzigte dier kanalen te voldoen, zijn vele kanalen met riet, biezen, enz. bezet. De commissie acht het daarom wenschelijk, dat het toezigt omtrent het schoonhouden der kanalen door provinciale verordeningen moge worden geregeld. Zij meent verder, dat de opschooning der kanalen, waarlangs jaagpaden en provinciale kunstwegen bestaan, geheel aan de provincie moet worden getrokken, daar toch het daaruit voortvloeijende voordeel zeer wel zoude kunnen opwegen tegen de betrekkelijk geringe kosten van opschooning der kanalen, die in het Hunzego-kwartier *f* 130 à *f* 140 zouden bedragen.

Zij is echter van meening, dat bij het tot stand komen van eene geheele regeling dezer zaak, ook de overige deelgenooten aan het onderhouden dier kanalen tot hunnen pligt behooren te worden gebragt. Eindelijk is het hare aandacht niet ontgaan, dat de provincie voor onderscheidene gedeelten de grondlasten betaalt, terwijl de voordeelen, zoo als die, welke voortvloeijen uit het regt der visscherijen, door anderen worden genoten. Het is echter niet meer dan billijk, dat de lasten door allen gelijkelijk worden gedragen, in evenredigheid der lusten.

Ten slotte adviseert de commissie: 1) om Ged. Staten te magtigen, overeenkomstig de voorstellen van den hoofdingenieur, met de belanghebbende gemeentebesturen of zijlvestenijen contracten aan te gaan, dat de jaarlijksche opschooning der kanalen naar de gemaakte verdeeling zal geschieden, zonder dat daardoor verandering gemaakt worde in de regten en verpligtingen, met bepaling, dat zij zullen waken voor de stipte uitvoering ten dezen opzigte door de overige pligtschuldigen; een en ander, zoo als Ged. Staten zullen vermeenen, dat behoort te geschieden; 2) aan Ged. Staten op te dragen, het noodige onderzoek te doen omtrent het regt van visscherij, waar dit door anderen wordt genoten, terwijl de provincie de grondlasten dragt, en om tot den afstand daarvan aan de provincie de noodige démarches te doen, en zoo daartegen bezwaren bestaan, dan te bewerken, dat in gelijke verhouding door de belanghebbende partijen de lusten en lasten worden genoten en gedragen. — De behandeling van dit rapport zal aan de orde worden gesteld in de vergadering op morgen.

Dewijl er geene werkzaamheden meer voorhanden zijn, wordt deze vergadering gesloten, nadat besloten was de volgende zitting te bepalen op morgen voormiddag te 11 uur.

Zitting van Woensdag den 10den November.

33 leden zijn aanwezig. Absent: de heeren R. de Sitter, Noordhof, Damsté, Wierda, Meihuizen, Tiggelaar, Addens, Waalkens, M. v. d. Tuuk, Mulder en ten Cate.

Na voorlezing en goedkeuring der notulen van het verhandelde in de vorige zitting, wordt aan de orde gesteld het rapport over de voordragt van Ged. Staten nopens de tolheffing op den weg van Enumatil naar de Leek. (Zie verslag van Dingsdag sub 1°) — Zonder beraadslaging wordt met algemeene stemmen overeenkomstig de conclusie van het rapport besloten.

Thans aan de orde zijnde het rapport betreffende den ijk der botervaten (zie verslag van Dingsdag sub 3°) verzoekt de rapporteur dit rapport te willen beschouwen als nog niet te zijn uitgebragt, daar hierin eene omissie heeft plaats gehad.

Niemand over deze motie van orde het woord verlangende, stelt de voorzitter voor, het rapport te renvoijeren aan dezelfde commissie om nader consideratie en advies, waartoe wordt besloten.

Het rapport betreffende het opschoonen van eenige kanalen (zie verslag van Dingsdag, sub 5°) wordt zonder beraadslaging met algemeene stemmen aangenomen.

Nog wordt rapport uitgebragt *a*) op het rekest van D. T. Schut e.a., verzoekende dat de geprojecteerde grindweg te Zandt wederom aanhangig worde gemaakt, en *b*) op de voordragt van Ged. Staten, nopens adressen van de gemeenteraden van Bierum en Appingedam en burg. en weth. van Loppersum en Uithuizen.

De heer Land rapporteert, namens de commissie, dat deze overtuigd is, dat verbetering van communicatie in dat deel der provincie eene groote behoefte is, terwijl de meerderheid oordeelt, dat de betaling van 70 pCt. van de kosten van aanleg reeds zoo bezwarend is voor de gemeenten, dat het voor sommigen te bezwarend is ook nog het onderhoud voor hare rekening te nemen. Die meerderheid vreest daarom, dat genoemde gemeenten voor altijd verstoken zullen blijven van eene betere communicatie, zoo niet van de zijde der provincie genoegen worde genomen in de gedane voorslagen; zij zou er dus wel toe hebben kunnen komen tot den aanleg van den weg, overeenkomstig die voorslagen, te adviselen, ware het niet, dat er overwegende redenen bestonden, om niet reeds nu daartoe te adviseren.

Immers is de begrooting over 1853 reeds gearresteerd en zullen alzoo de kosten van den aan te leggen weg eerst kunnen worden voorgedragen op die van 1854; besloot men dus ook al in de tegenwoordige vergadering tot dien aanleg, zoo zou dit besluit toch nog bekrachtiging behoeven in 1853, door goedkeuring van den daarvoor op de begrooting uitgetrokken post. Ook is het bekend, dat in de laatste zomervergadering het aantal leden, dat vóór en dat tegen den aanleg op de voorgedragene voorwaarden was, genoegzaam gelijk stond en, waren de leden niet van gevoelen veranderd, dan zou er wederom met eene zeer geringe meerderheid een besluit worden genomen, en dan is de commissie het eens met dat lid, dat zeide niet te wenschen tot eene meerderheid te behooren, die zulk eene groote minderheid tegenover zich had.

Verder nog zal de helft der tegenwoordige leden in 't aanstaande jaar aftreden, en het zou dus min voegzaam zijn de definitive beslissing vooruit te loopen. Om een en ander meenen gecommitteerden geene vrijheid te hebben reeds thans een voorstel tot een besluit in deze zaak te doen, maar raadt hare meerderheid der vergadering aan om de zaak aan te houden tot de eerste zomervergadering, met opdragt aan Ged. Staten om dan, des noodig oordeelende, daaromtrent eene voordragt te doen.

Onmiddellijk tot de behandeling overgegaan zijnde, wordt met algemeene stemmen overeenkomstig het rapport besloten.

Daar er geene werkzaamheden meer zijn, wordt deze zitting gesloten en de volgende bepaald op Dingsdag a.s., des middags te 12 uur.

GRONINGEN, 11 November.

Op gisteren heeft alhier de stemming plaats gehad voor de vier aftredende leden van de kamer van koophandel en fabrijken. Slechts 75 kiezers zijn opgekomen om hunne biljetten in te brengen; bij opening bleek dat de vier aftredende leden wederom herbenoemd waren, zijnde de heeren J. G. Holthuis, C. M. Nap, H. B. Onnes en H. A. Wijnne.

— Wij maken onze lezers opmerkzaam op de kennisgeving van den wethouder, ambtenaar van den burgerlijken stand dezer gemeente, voorkomende aan het hoofd dezer Courant, betrekkelijk de bepalingen in acht te nemen bij het veranderen van woonplaats, zoo van de eene gemeente naar de andere, als bij het verwisselen daarvan binnen de gemeente zelve, — en meenen daarbij de aandacht te vestigen, dat bij vonnis van het kantongeregt alhier, van den 9den October j.l., zijn gecondemneerd zekere A. B. tot *een* gulden, en zekere J. F. S. tot *drie* gulden boete, op grond van de publicatie van burgemeester en wethouders, van den 6den Februarij 1851, wegens het *niet-aangeven* aan het bureau van den burgerlijken stand van de vestiging hunner woonplaats in de gemeente Groningen.

— Naar wij vernemen, is er door den br. kerkeraad der Ned. Herv. gem. alhier, op voorstel onzer diakenen, besloten, dat er weder op aanstaanden Zondag, bij alle godsdienstoefeningen, met een derde zakje zal worden gekollekteerd ten behoeve van het vaste fonds van 't Diakonie-Gasthuis. Het is alsdan juist de verjaring van die stichting. Wij verheugen ons in dat besluit, en verwachten niet anders, of de uitslag zal doen blijken, dat deze maatregel in den geest der gemeente valt. Waaraan toch zouden wij liever geven, dan aan onze eigene armen, vooral wanneer die gifte niet slechts dienen zal om den behoeftige voor één' enkelen keer te verkwikken, maar tot een kapitaal zal bijdragen, waaruit duurzaam kan worden welgedaan.

— De 9jarige zoon van R. de Jong, wonende in de Sledemenderstraat alhier, werd Dingsdag avond onder 't spelen bijna het slagtoffer zijner onvoorzigtigheid. Hij geraakte n.l. in het loopende water bij de Draaibrug, doch het mogt den timmerman Koops en Trientje Smilde, vrouw van Jelle Drenth, beide aldaar woonachtig, nog bij tijds gelukken den jongen te redden. Genoemde vrouw heeft reeds meermalen het leven van drenkelingen gered

— Dingsdag avond, ongeveer half tien, gevoelde de wedw. Z., eene oude vrouw, wonende voor de Boteringepoort alhier, per schuit van Winschoten aankomende, zich eenigzins onpasselijk, ten gevolge waarvan haar een geleider werd medegegeven. In de Boteringestraat gekomen, verergerde haar toestand en viel zij ter aarde. Met behulp van eenige personen werd zij in eene nabijzijnde woning gebragt, maar was zij binnen eenig oogenblikken een lijk.

— Bij Koninklijk besluit van den 5den dezer zijn o. a. benoemd tot controleurs der directe belastingen, in- en uitgaande regten en accijnsen: te *Koevorden*, de heer J. C. Bloem, thans ontvanger der directe belastingen en accijnsen te Voorthuizen c. a.; — te *Bedum*, de heer J. J. Voerman, thans surnumerair van 's rijks belastingen te Middelburg; — te *Oude Pekela*, de heer W. Craeyvanger, thans surnumerair van 's rijks belastingen te Groningen; — en verplaatst o. a. de volgende controleurs der directe belastingen, in- en uitgaande regten en accijnsen, als: de heer S. A van de Werve, van Bedum naar *Bergen-op Zoom*; de heer H. Houwing, van Oude Pekela naar *Almelo*; de heer jhr. G. J. H. Calkoen, van Zuidhorn naar *Alphen*, en de heer S. Hulst, van Koevorden naar *Zuidhorn*.

Voorts is benoemd tot ontvanger der directe belastingen en accijnsen te *Druten c. a*, de heer A. Engelenburg, thans ontvanger der directe belastingen, in- en uitgaande regten en accijnsen te Zoltkamp en Ulrum.

— Bij de herstemming, op den 9den dezer, ter verkiezing van een lid van den raad te *Beerta*, waren ingekomen 38 biljetten, waardoor tot deze betrekking werd benoemd de heer S. Derksema.

— Gelijk achteloosheid meermalen onspoed baart, zoo had zij ook dezer dagen te *Uithuizermeeden* hetzelfde gevolg. Eene moeder aldaar had namelijk de onvoorzigtigheid van haar jongste kind, terwijl zij het in een' kinderstoel, met vuur er in, geplaatst had, aan het toevoorzigt van een weinig ouder kind over te laten, — het kleed van het jongste kind vatte vuur, met dat noodlottig gevolg, dat het teeder ligchaampje deerlijk gebrand is; — eene tijdige ontdekking heeft het kind nog eerst het leven gespaard, doch na eenige dagen smartelijk lijden, is het gestorven.

— Volgens berigt van den commissaris van politie te *Sneek*, van den 3den Nov., is dezer dagen aldaar in omloop gebragt een valsche gulden, met het borstbeeld van Z. M. Willem II, het jaartal 1848. Het stuk onderscheidt zich van de echte door zijne donkere kleur, wegende slechts negen en een half wigtje, alzoo een half wigtje te min; hetzelve is kennelijk vooral aan den rand, waar de woorden: „God zij met ons" geheel ontbreken; het stuk, dat van eene harde compositie zeer naauwkeurig gegoten is, is overigens zeer glad, en bij het laten vallen op een steen in tweeën gebroken.

— De kamer van koophandel en fabrijken te *Sneek* heeft op eene bij haar ingekomen circulaire van het depart. van binnenl. zaken geadviseerd: 1) Dat het wenschelijk zoude zijn, om de Nederl. el, bij den verkoop van alle goederen en stoffen, die bij de lengtemaat uitgemeten worden, door eene andere wettige lengte, onder eene bijzondere benaming, b. v. die van winkel-el, te doen vervangen, en dat aan de lengtemaat van 7 palmen de voorkeur behoort gegeven te worden; 2) dat het vaatwerk, hetwelk ter aflevering van inlandsche gefabriceerde dranken en vochten wordt gebruikt, aan *geen* ijk en herijk behoort onderworpen te zijn.

— Bijna dagelijks wordt te *Meppel*, sedert den 1sten November, nu de eigenaars zelve hun slagtvee moeten taxeren, door de ambtenaren dusdanig vee benaderd. Dien ten gevolge hebben nu de slagers aldaar besloten, hun vee in de provincie Overijssel (die zoo nabij Meppel aanvangt) te doen slagten en het daarna te *Meppel* ter markt te brengen. Ten dien einde zal er eene doelmatig ingerigte vleeschhal, op eene geschikte plaats, binnen de stad worden daargesteld.

— Uit *Zwolle*, den 8sten November, wordt gemeld, „dat de longziekte onder het rundvee in Overijssel sedert eenigen tijd aanmerkelijk vermindert, en dat in de streken, waar zij tot heden het meest heerschte, nu nog slechts weinige runderen aangetast zijn."

De gezamenlijke oppervlakte der hooge veenen in Drenthe wordt nagenoeg op *achtenvijftig duizend* bunders begroot.

Men berekent, dat de waarde van den turf, dáár aanwezig, wel op *veertig millioen* gulden mag worden geschat. De *Oostermoersche* veenen alleen hebben eene oppervlakte van *vijfentwintig duizend* bunders en daarvan behoort uitsluitend aan de bewoners van het, met slechts ruim *duizend* inwoners bevolkte dorp Emmen, waarvan de gehuchten Noord- en Zuid-Barge een gedeelte uitmaken, ruim *negentien duizend* bunders. Van die oppervlakte nu had de heer van Runen *vijf duizend* bunders gekocht, doch niet ontvangen, en later zijn daarvan ruim *twee duizend* bunders in eigendom van Amsterdamsche kapitalisten overgegaan.

Die *vijfentwintig duizend* bunders veen hebben eene, voorzeker niet te ruim genomene, gemiddelde veen-diepte van 2 ellen, uitmakende 506,000,000 kubieke ellen, waarvan 104 gelijk staan met *één dagwerk* — alzoo 4,865,000 *dagwerken*. Één *dagwerk* geeft 12,000 lange turven, en dus zouden die veenen ruim *tien duizend millioen turven* kunnen opleveren. Neemt men verder aan, dat ieder dagwerk eene waarde kan schenken van slechts 10 gulden, dan verkrijgt men ruim *achtenveertig millioen* gulden.

De positie van Lodewijk Napoleon.

Lodewijk Napoleon bemint verrassingen voor Frankrijk en Europa. De *coup d'état* werd uitgevoerd, toen niemand dien verwachtte. De dekreten tegen de goederen van *Orleans* werden zoo geheim gehouden, dat ook niet het geringste er van uitlekte, vóór dat zij aan de muren van Parijs werden aangeslagen. Omtrent de invrijheidstelling van *Abd el-Kader* was men zoo in onzekerheid, dat daags te voren nog beweerd werd, dat hij ook voortaan Amboise zoude bewonen; en de zamenroeping van den Senaat tegen den 4den Nov. werd eerst drie uur voor de openbaarmaking onderteekend. En toch heeft *Lodewijk Napoleon* reeds lang te voren zijn plan gemaakt. Hij handelt niet naar luimen, maar vervolgt zijnen weg, zonder zich aan de hindernissen te storen, die zich in den weg plaatsen. Maar hij spreekt weinig, heeft geenen vertrouweling en behandelt hen, die hem omringen, als werktuigen, die slechts tot uitvoering van zijnen wil daar zijn. Hij hoort wel raadgevingen aan, volgt die ook somtijds, maar eerst na rijp overleg. In den raad van ministers hoort hij deze rustig aan, laat hen dikwijls lang praten en besluit dan juist het tegendeel van datgene, wat zij aangeraden hebben. Dikwijls zijn de besluiten reeds uitgevaardigd en onderteekend, eer *Lodewijk Napoleon* die aan zijne ministers tot contrasigneren heeft voorgelegd, en niet zelden komt het voor, dat deze hunne namen op besluiten zetten, wier inhoud zij niet of zeer oppervlakkig kennen. Op deze wijse beheerscht *Lodewijk Napoleon* Frankrijk naar zijnen wil; zijn wil is wet. Niemand wederstaat hem of contrôleert hem en zijne handelingen. De Senaat, de Kamer der Gedeputeerden en de Staatsraad zijn hem geheel toegedaan; de Kamer is wel gekozen; maar onder den invloed der regering, en hare regten zijn zoo gering, dat zij zonder invloed op de algemeene politiek blijven. De beide andere staatsligchamen zijn door hem benoemd; daar zitten de dienaars, die hij beloonen moest en die nog op belooningen hopen, en doen wat hun bevolen wordt. De drukpers, die anders een woord te spreken had, is geboeid, en de Fransche armee is er voor hen, die lust hebben, om aan hun misnoegen anders dan door woorden lucht te geven. Zoo regeert *Lodewijk Napoleon*, nu nog als Prins-President, maar weldra als Keizer, met een onbeperkt gezag, dat slechts in de regering van *Lodewijk XIV* zijns gelijken heeft. Deze Koning zeide: *L'état c'est moi.*

Het in Amerika gebouwde calorische schip, naar den bouwer Ericson genoemd, en door velen tot hiertoe met de groote zeeslang gelijk gesteld, is dit oogenblik misschien reeds van stapel geloopen. Wanneer zich alles bevestigt, wat de uitvinder van zijne calorische machine verwacht, dan is het rijk van den stoom ten einde. Vier cilinders, ieder van 13 voeten in doorsnede, staande in eene rij in de kiel, onder ieder een kleine haard, die niet meer dan 3 à 4 bushel kolen bevat. Ieder cilinderpaar is eene machine, die met de andere verbonden kan worden, om de gewenschte kracht voort te brengen. In dezen cilinder stroomt de door de gemelde haarden verwarmde lucht aan en af, en deze lucht is het agens in plaats van stoom. Het is niet te ontkennen, dat het principe juist is; het laat zich niet bestrijden, dat de machine (daar de groote ketel en de groote ruimte tot het stoken wegvalt) eene kleinere ruimte dan onze gewone stoommachines vereischt, dat de kosten om te stoken naar evenredigheid zeer gering zijn en het gevaar eener uitbarsting zeer verminderd is. Alles komt er op aan, of de ziel der machine, de zoogenoemde Regenerator, aan de verwachtingen beantwoordt. In het klein is hij, gelijk Amerikaansche dagbladen melden, beproefd bevonden; waarom ook niet in het groot? Beschrijven kunnen wij hem niet, daar er nog geene teekening naar Europa kwam. Wij weten alleen zoo veel, dat hij uit eene zekere complicatie bestaat, die de warme lucht, vóór haar geheel uitstroomen, te passeren heeft, en waardoor zij gedwongen is, het grootste gedeelte harer warmte terug te laten. Het principe is dat van Davis' lamp. De gedachte is vernuftig genoeg en de uitvinding, wordt zij in hare bijzonderheden bevestigd, van te veel belang, om niet in het oog te worden gehouden.

Akademienieuws.

Utrecht, 9 November.

Door tusschenkomst van den rector-magnificus, ontvangen wij de onderstaande opgaaf betrekkelijk den staat der hoogeschool alhier:

Van 26 Maart tot 1 Julij zijn ingeschreven	19	studenten.
„ 1 Sept. „ 1 Nov. „ „	142	„
té zamen	161	„
Onder dit getal bevinden zich tot het doen van examina, en zijn daarna weder vertrokken .... 29 van de Atheneea. 6 heelkundigen en 6 die inscriptie hebben genomen, om later hunne studiën aan te vangen	41	„
Van de ingeschrevenen zijn dus alhier studerende	120	„
Het getal gerecenseerden in de maand April bedraagt	377	„
Totaal	497	„
Sedert 26 Maart tot 1 November zijn gepromoveerd of als proponenten vertrokken	24	„
Het getal der studenten op den 1 November 1852 te Utrecht aanwezig bedraagt alzoo	473	„

Kerknieuws.

Amsterdam, 8 November. Gisteren avond vierde ds. *I. Prins*, predik. bij de Nederd. Herv. gem. alhier, in de Westerkerk, plegtige gedachtenis van zijne vervulde *vijftigjarige* Evangeliedienst. De tekst zijner feestrede was Col. 1: vs. 27c—29. Op den dag zijner feestviering werd hij door Z. M. den Koning begiftigd met de ridder-orde van den Nederlandschen Leeuw.

Antwerpen, 7 November. Heden had alhier de bevestiging en intrede plaats van den nieuw beroepen leeraar, ds. *J. van Waning Bolt*. De bevestigingsrede werd gehouden door ds. *L. H. W. Köster Henke*, pred. te Gent, die in het bevestigingswerk werd bijgestaan door ds. *F. J. C. Schöck*, pred. te Maria Hoorebeeke, en in tegenwoordigheid van den consulent ds. *S. Spoerlein*, pred. te Antwerpen. De bevestiger had tot tekst 2 Tim. 1: 7, en de bevestigde deed zijne intrede met eene rede over 1 Cor. 1: 23a, „wij prediken Christus."

Te *Groningen*, bij de Erven C. M. van Bolhuis Hoitsema.